

Brusel 31. října 2018
(OR. en)

13801/18

WTO 277

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Jordi AYET PUIGARNAU, ředitel, za generálního tajemníka Evropské komise
Datum přijetí:	31. října 2018
Příjemce:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2018) 728 final
Předmět:	ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ o provádění dohod o volném obchodu 1. ledna 2017 – 31. prosince 2017

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2018) 728 final.

Příloha: COM(2018) 728 final

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 31.10.2018
COM(2018) 728 final

**ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

o provádění dohod o volném obchodu

1. ledna 2017 – 31. prosince 2017

{SWD(2018) 454 final}

<u>TABULKA 1</u>	<u>PŘEHLED DOHOD, NA KTERÉ SE VZTAHUJE TATO</u>	
	<u>ZPRÁVA (1. ČÁST)</u>	2
<u>TABULKA 1</u>	<u>PŘEHLED DOHOD, NA KTERÉ SE VZTAHUJE TATO</u>	
	<u>ZPRÁVA (2. ČÁST)</u>	4
1.	<u>ÚVOD</u>	5
2.	<u>PŘEHLED HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ</u>	9
3.	<u>DOHODY O VOLNÉM OBCHODU „NOVÉ GENERACE“: JIŽNÍ KOREA, KOLUMBIE-EKVÁDOR-PERU, STŘEDNÍ AMERIKA, KANADA</u>	15
3.1	<u>DOHODA O VOLNÉM OBCHODU MEZI EU A JIŽNÍ KOREOU</u>	15
3.2	<u>OBCHODNÍ DOHODY EU S KOLUMBIÍ, EKVÁDOREM A PERU</u>	17
3.3	<u>DOHODA O PŘIDRUŽENÍ MEZI EU A STŘEDNÍ AMERIKOU</u>	20
3.4	<u>Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi EU a Kanadou (CETA)</u>	21
4.	<u>PROHLOUBENÉ A KOMPLEXNÍ ZÓNY VOLNÉHO OBCHODU (DCFTA)</u>	24
5.	<u>DOHODY O VOLNÉM OBCHODU „PRVNÍ GENERACE“</u>	28
5.1	<u>Švýcarsko</u>	29
5.2	<u>Norsko</u>	29
5.3	<u>Středomořské země</u>	30
5.4	<u>Mexiko</u>	31
5.5	<u>Chile</u>	32
5.6	<u>Celní unie s Tureckem</u>	33
5.7	<u>Dohoda o stabilizaci a přidružení se západním Balkánem</u>	34
6.	<u>DOHODY O HOSPODÁŘSKÉM PARTNERSTVÍ S AFRICKÝMI, KARIBSKÝMI A TICHOMOŘSKÝMI ZEMĚMI (AKT)</u>	36
6.1.	<u>Dohoda o hospodářském partnerství s Jihoafrickým společenstvím pro rozvoj (SADC)</u>	37
6.2.	<u>Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství se státy východní a jižní Afriky</u>	38
6.3.	<u>Dohoda o volném obchodu s Fórem karibské skupiny států AKT (CARIFORUM)</u>	38
6.4.	<u>Tichomořská dohoda o hospodářském partnerství a dohoda o hospodářském partnerství s Ghanou, Pobřežím slonoviny a Kamerunem</u>	38
7.	<u>OBCHOD A UDRŽITELNÝ ROZVOJ: AKTUALIZOVANÉ INFORMACE O NEDÁVNÝCH ČINNOSTECH</u>	40

8. <u>V CENTRU POZORNOSTI: OBCHOD SE ZEMĚDĚLSKO-POTRAVINÁŘSKÝMI PRODUKTY V RÁMCI DOHOD O VOLNÉM OBCHODU</u>	42
9. <u>AKTUÁLNÍ INFORMACE O PROBÍHAJÍCÍCH A BUDOUCÍCH ČINNOSTECH</u>	45
10. <u>PROSAZOVÁNÍ PRÁVA</u>	47
<u>PŘÍLOHA 1 – VYUŽÍVÁNÍ PREFERENCÍ U DOVOZU DO EU</u>	48
<u>PŘÍLOHA 2 – VYUŽÍVÁNÍ PREFERENCÍ U VÝVOZU Z EU</u>	49
<u>PŘÍLOHA 3 – SEZNAM ZKRATEK</u>	50

TABULKA 1 PŘEHLED DOHOD, NA KTERÉ SE VZTAHUJE TATO ZPRÁVA (1. ČÁST)

<u>Dohody o volném obchodu (FTA) „nové generace“</u>	
Partner	Datum zahájení uplatňování
Dohoda o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou	1. července 2011
Dohoda o volném obchodu mezi EU a Kolumbií, Peru a Ekvádorem	1. března 2013 s Peru, 1. srpna 2013 s Kolumbií, 1. ledna 2017 s Ekvádorem.
Dohoda o přidružení mezi EU a Střední Amerikou	1. srpna 2013: obchodní pilíř s Hondurasem, Nikaragou a Panamou; 1. října 2013: s Kostarikou a Salvádorem; 1. prosince 2013: s Guatemalou.
Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi EU a Kanadou (CETA)	21. září 2017
<u>Prohloubené a komplexní zóny volného obchodu (DCFTA)</u>	
EU–Gruzie	1. září 2014, vstup v platnost 1. července 2016.
EU–Moldavsko	1. září 2014, vstup v platnost 1. července 2016.
EU–Ukrajina	1. ledna 2016, vstup v platnost 1. září 2017.
<u>Dohody o volném obchodu „první generace“</u>	
Partner	Datum zahájení uplatňování
Celní unie EU–Turecko	Dohoda o přidružení byla podepsána v roce 1963, poslední fáze celní unie dokončena 1. ledna 1996.
EU–Švýcarsko	1972
EU–Norsko	1. července 1973
EU–Izrael	1. ledna 1996
EU–Jordánsko	1. května 2002

EU–Palestina ¹	1. července 1997
EU–Tunisko	1. března 1998
EU–Maroko	18. března 2000
EU–Libanon	1. března 2003
EU–Egypt	21. prosince 2003
EU–Alžírsko	1. září 2005
Globální dohoda mezi EU a Mexikem	Dohoda o volném obchodu se zbožím uplatňována od 1. července 2000, dohoda o volném obchodu se službami uplatňována od 1. března 2001.

¹ Toto označení se nesmí vykládat jako uznání Státu Palestina a nejsou jím dotčeny individuální postoje členských států k této otázce.

TABULKA 1 PŘEHLED DOHOD, NA KTERÉ SE VZTAHUJE TATO ZPRÁVA (2. ČÁST)

<u>Dohody o volném obchodu „první generace“</u>	
Partner	Datum zahájení uplatňování
Dohoda o přidružení mezi EU a Chile	1. února 2003
Dohoda o stabilizaci a přidružení mezi EU a Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií ²	Prozatímní dohoda o obchodu: 1. června 2001
Dohoda o stabilizaci a přidružení mezi EU a Albánií	Prozatímní dohoda o obchodu: 1. prosince 2006
Dohoda o stabilizaci a přidružení mezi EU a Černou Horou	Prozatímní dohoda o obchodu: 1. ledna 2008
Dohoda o stabilizaci a přidružení mezi EU a Srbskem	Prozatímní dohoda o obchodu uplatňovaná na Srbsko: 1. února 2009; na EU: 8. prosince 2009
Dohoda o stabilizaci a přidružení mezi EU a Bosnou a Hercegovinou	Prozatímní dohoda o obchodu: 1. července 2008
Dohoda o stabilizaci a přidružení mezi EU a Kosovem ³	1. dubna 2016
<u>Dohody o hospodářském partnerství (EPA)</u>	
Partner	Datum zahájení uplatňování
EU–Tichomoří	28. července 2014: Fidži; 20. prosince 2009: Papua-Nová Guinea.
EU–CARIFORUM	29. prosince 2008: Antigua a Barbuda, Belize, Bahamy, Barbados, Dominika, Dominikánská republika, Grenada, Guyana, Jamajka, Svatý Kryštof a Nevis, Svatá Lucie, Svatý Vincenc a Grenadiny, Surinam a Trinidad a Tobago.
EU – východní a jižní Afrika (ESA)	14. května 2012: Madagaskar, Mauricius, Seychely a Zimbabwe.
EU – střední Afrika	4. srpna 2014: Kamerun
EU – Jihoafrické společenství pro rozvoj (SADC)	10. října 2016: Botswana, Lesotho, Namibie, Jihoafrická republika a Svazijsko; 4. února 2018: Mosambik.
Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství EU–Ghana	15. prosince 2016
Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství EU – Pobřeží slonoviny	3. září 2016

² Dohoda o stabilizaci a přidružení.

³ Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244 (1999) a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

1. Úvod

1.1 Důvody pro vypracování této zprávy

Dvoustranné a regionální dohody o volném obchodu jsou hlavním hnacím motorem hospodářského růstu. Využívají potenciálu globalizace a přinášejí tak významné výhody občanům a podnikům v Evropské unii i v našich partnerských zemích. Dohody o volném obchodu zásadně přispívají k výsledkům zahraničního obchodu EU, neboť otevírají nové trhy vývozcům a zajišťují předvídatelnější podnikatelské prostředí založené na pravidlech, které přináší širší výběr spotřebitelům a prospívá hospodářské soutěži. Ačkoli klíčovými prvky dohod o volném obchodu zůstávají odstranění cel a necelních překážek za hranicemi, nabývají na významu i další faktory. Do popředí se dostávají zejména pravidla na podporu volného a spravedlivého obchodu (související např. s ochranou práv duševního vlastnictví a pravidly hospodářské soutěže) a pravidla na ochranu pracovních práv a životního prostředí. Některé dohody o volném obchodu mohou navíc stranám poskytnout příležitost k posílení vzájemné spolupráce na řešení problémů v různých oblastech – od výzkumu a inovací přes normalizaci až po změnu klimatu.

S rostoucím počtem obchodních dohod uzavřených Evropskou unií se zvyšuje i zájem veřejnosti o jejich dopady. Za účelem analýzy faktických a možných přínosů hlavních obchodních dohod⁴ se sama Komise ve svém sdělení „[Obchod pro všechny](#)“⁵ zavázala, že bude každoročně vyhodnocovat provádění těchto dohod a objasňovat nejen dosažený pokrok, ale i přetrvávající problémy a opatření, která podniká k maximálnímu využití potenciálu dohod o volném obchodu.

V souladu s [první zprávou](#)⁶, která byla zveřejněna v listopadu 2017, je cílem této druhé výroční zprávy o provádění dohod o volném obchodu (dále jen „zpráva“) posílit povědomí o tom, jak Komise dohody o volném obchodu uplatňuje, a zvýšit transparentnost tohoto uplatňování. Zpráva by měla umožnit ostatním orgánům EU, jejím členským státům, občanské společnosti, podnikům a vůbec každému se zájmem o obchodní politiku EU získat přehled o tom, jak EU své dohody o volném obchodu uplatňuje, a vést na toto téma rozpravu. Informace shromážděné v této zprávě se uplatní také při budoucích obchodních jednáních. Kromě toho podává zpráva užitečné informace o tom, v jakém rozsahu těží z dohod o volném obchodu s EU rozvojové země a jak lze lépe uzpůsobit rozvojovou pomoc v souladu s nově přepracovanou [strategií pomoci na podporu obchodu](#).

1.2 Údaje použité ve zprávě

Není-li uvedeno jinak, vycházejí obecné obchodní statistiky⁷ o vývoji obchodu a investičních toků využité ve zprávě z údajů EUROSTATU (COMEXT) dostupných

⁴ Přehled všech obchodních dohod, které EU uzavřela a sjednala, je dostupný na této adrese: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/december/tradoc_118238.pdf

⁵ Sdělení Evropské komise „Obchod pro všechny: Cesta k zodpovědnější obchodní a investiční politice“, COM(2015) 497.

⁶ Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 17. listopadu 2017, Brusel 9. listopadu 2017, COM(2017) 654 final.

⁷ Obecné statistiky o obchodních tocích zboží a služeb pro jednotlivé partnery dohod o volném obchodu jsou uvedeny v pracovním dokumentu útvarů Komise.

k 15. červenci 2018⁸. U obchodu se zbožím pocházejí nejnovější dostupné roční údaje z roku 2017 a u služeb a investic z roku 2016, pokud není uvedeno jinak. Statistiky ohledně míry využívání preferencí⁹ se zakládají na administrativních údajích shromážděných příslušnou dovážející zemí. Míra využívání preferencí ukazuje, nakolik obchodní toky využívají preferenčního zacházení vyplývajícího z obchodní dohody. Vyjadřuje podíl dovozu, resp. vývozu uskutečněného v rámci obchodních preferencí jako podíl z celkové hodnoty dovozu či vývozu *způsobilého* k využití preferencí partnerskou zemí, tj. celkovou hodnotu dovozu/vývozu *způsobilého* k využití preferencí vydělenou dovozem/vývozem, který se v rámci systému preferencí skutečně uskutečnil. Dovoz či vývoz *způsobilý* pro preferenční sazby existuje, pokud je uplatňovaná preferenční sazba nižší než sazba uplatňovaná dle doložky nejvyšších výhod. Do výpočtů tak není zahrnut obchod, u kterého je celní sazba podle doložky nejvyšších výhod nulová.

U dovozu do EU z partnerských zemí dohod o volném obchodu vychází míra využívání preferencí z údajů Eurostatu. Eurostat slučuje sazby a obchodní toky a vytváří tak datový soubor, z něhož Komise extrahuje údaje týkající se jak zacházení, k němuž je výrobek *způsobilý*, tak rozsahu, v němž je toto zacházení využíváno. Získaný datový soubor je harmonizovaný a konzistentní¹⁰ a umožňuje porovnání mezi partnerskými zeměmi a roky.

V případě vývozu z EU do partnerských zemí dohod o volném obchodu využívá Komise k výpočtu míry využívání preferencí administrativní údaje shromáždění příslušnou dovážející třetí zemí. Tyto statistiky nejsou harmonizované. Případná přímá srovnání mezi partnerskými zeměmi nebo s dovozem do EU je tedy třeba považovat za orientační. Míra využívání preferencí je uváděna pouze tam, kde byly k dispozici dostatečně spolehlivé údaje.

1.3 Rozsah a struktura zprávy

Tato zpráva podává aktuální informace o činnosti Komise v oblasti provádění dohod o volném obchodu a shrnuje hlavní trendy vývoje u 35 hlavních obchodních dohod se 62 partnerskými zeměmi, které byly uplatňovány v roce 2017 alespoň po dobu několika měsíců (viz tabulka 1). Podrobnější informace o každé dohodě jsou uvedeny v pracovním dokumentu útvarů Komise připojeném k této zprávě.

- V oddílu 2 jsou shrnuta některá hlavní zjištění týkající se nejdůležitějších oblastí, na něž se dohody vztahují, a popsán dosažený pokrok a nevyřešené otázky.
- Oddíly 3 až 6 jsou věnovány nejdůležitějším aspektům v každé z kategorií dohod o volném obchodu:
 - dohody o volném obchodu „nové generace“ (oddíl 3),
 - prohloubené a komplexní zóny volného obchodu (oddíl 4),

⁸ U dohody o přidružení se Střední Amerikou existují značné rozdíly mezi statistikami EUROSTATU a středoamerickými statistikami. V zájmu konzistentnosti jsou užívány jen údaje Eurostatu.

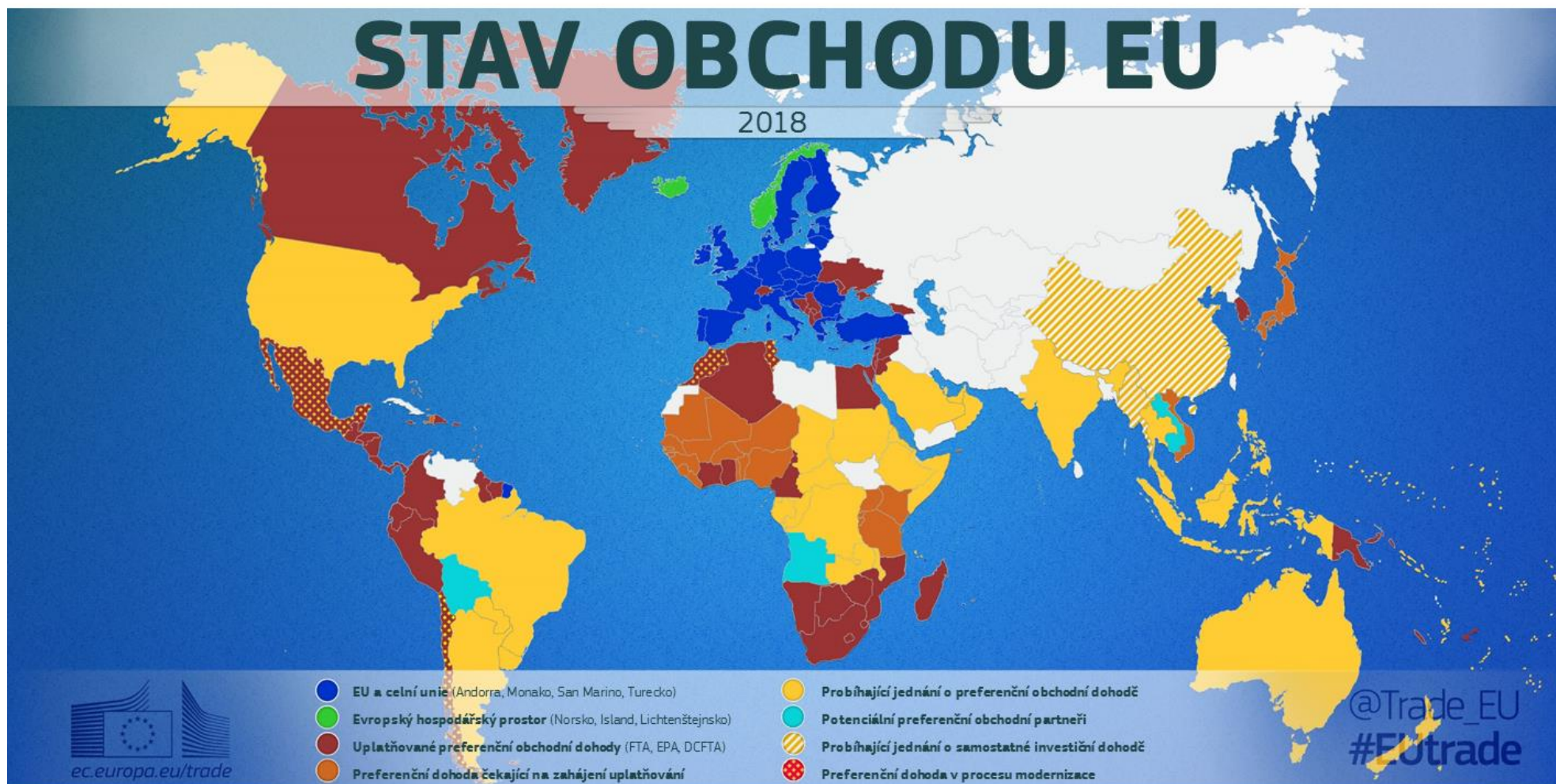
⁹ Informace o míře využívání preferencí u jednotlivých partnerských zemí lze nalézt v přílohách 1 a 2.

¹⁰ Přesto je nutné počítat s jistou mezní odchylkou, jelikož údaje nezachycují určité změny v preferenčním statusu dováženého zboží, jako jsou žádosti o preferenční zacházení podané dovozci až po proclení zboží nebo případy zamítnutí preferencí, o nichž celní orgány rozhodnou na základě ověření provedeného po propuštění zboží.

- dohody o volném obchodu „první generace“ (oddíl 5) a
 - dohody o hospodářském partnerství (oddíl 6).
- Oddíl 7 se zabývá plněním závazků týkajících se obchodu a udržitelného rozvoje.
- Oddíl 8 hodnotí obchodování se zemědělsko-potravinářskými produkty na základě dohod o volném obchodu.
- Oddíl 9 posuzuje probíhající činnosti Komise zaměřené na zvyšování povědomí a lepší využívání dohod o volném obchodu.
- V oddíle 10 je popsán aktuální stav v oblasti právní vymahatelnosti.

STAV OBCHODU EU

2018

@Trade_EU
#EUTrade

2. PŘEHLED HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ

2.1 Souvislosti

Dohody o volném obchodu působí jako hlavní katalyzátor při otevírání trhů a vytváření rámcových podmínek příhodných pro obchod a investice. Obchodní dohody umožňují společně v EU zvýšit vývoz a dovoz, což přispívá k růstu hrubého domácího produktu (HDP) v EU. Jasná souvislost byla zjištěna také mezi zaměstnaností (v EU i v zahraničí) a přidanou hodnotou vytvářenou vývozem EU do ostatních zemí¹¹. Dohody o volném obchodu sledují však také řadu dalších cílů, a to jak obecných, tak specifických pro partnerskou zemi či region. Evropská unie je odhodlána zajistit, aby obchodní politika mimo jiné prosazovala hodnoty, jako jsou ochrana lidských práv, pracovních práv a životního prostředí a boj proti změně klimatu.

Prohloubené a komplexní zóny volného obchodu (DCFTA) s našimi partnery v rámci východního sousedství (Moldavskem, Ukrajinou a Gruzii) navíc do značné míry spoléhají na postupné sblížování právních předpisů těchto zemí s *acquis* EU. Dohody o hospodářském partnerství s africkými, karibskými a tichomořskými zeměmi (AKT) představují asymetrické dohody, které poskytují našim partnerským zemím přístup na trh EU bez cel a kvót doprovázený technickou pomocí a opatřeními rozvojové pomoci. Dohody se západním Balkánem staví na silné evropské perspektivě těchto zemí, jež usilují o budoucí členství v EU.

Uplatňování dohod o volném obchodu ve své podstatě navazuje na proces jednání a musí se upravit tak, aby se zajistilo dosažení konkrétních politických cílů dané dohody. Smysluplné závěry lze vyvozovat až poté, co se dohoda uplatňuje po dobu několika let. Za účelem posouzení dopadů dohod provedla Komise hodnocení *ex post* u dohod EU o volném obchodu „první generace“ uzavřených s Chile (2012) a Mexikem (2016) a brzy dokončí hloubkovou analýzu první dohody EU „nové generace“ s Jižní Koreou. Uzavření komplexní hospodářské a obchodní dohody (CETA) s Kanadou v roce 2016 znamenalo nový milník z hlediska rozsahu i obsahu, což se projeví i při jejím uplatňování.

Čím ambicióznější a komplexnější obchodní dohoda je, tím složitější a náročnější je její uplatňování. Proto je dnes více než dříve důležité pravidelně a systematicky fungování našich hlavních dohod o volném obchodu sledovat. Zjištění ohledně toho, co se u různých dohod osvědčilo, a co nikoli, lze uplatnit při sjednávání nových dohod i při modernizaci těch stávajících. Komise proto klade důraz na pozvolný přechod od fáze jednání k fázi provádění a na lepší přípravu na den, kdy se nová dohoda začne prozatímne uplatňovat, což je patrné v případě CETA i dohody o hospodářském partnerství s Japonskem. Účinné provádění dohod o volném obchodu lze tedy považovat za součást cyklu obchodní politiky.

11 Viz článek autorů José M. Rueda-Cantuche a Nuno Sousa z února 2016: *EU Exports to the World: Overview of Effects on Employment and Income* (Vývoz EU do světa: Přehled dopadů na zaměstnanost a příjmy); http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/february/tradoc_154244.pdf

2.2 Obchod se zbožím¹²

V roce 2017 činila celková hodnota obchodování EU prováděného na základě dohod o volném obchodu 1 179 miliard EUR, což představuje cca 32 % z celkového obchodu EU se třetími zeměmi (v témže roce činil cca 3 737 miliard EUR). Našimi největšími obchodními partnery na základě dohod o volném obchodu jsou Švýcarsko, které představuje 7 % celkového zahraničního obchodu EU, následováno Tureckem se 4,1 %, Norskem s 3,4 % a Jižní Koreou s 2,7 %. Celkový dovoz dle dohod EU o volném obchodu činil v roce 2017 cca 542 miliard EUR, celkový vývoz dosahoval zhruba 637 miliard EUR.

Obchod se zbožím zaznamenal v roce 2017 celkový nárůst, především v oblasti vývozu z Unie. V případech, kdy vývoz z EU poklesl, se hlavní příčinou zdají být vnější faktory¹³ ovlivňující ekonomiku příslušné partnerské země, nikoli nefunkčnost dohody o volném obchodu jako takové. Odvětvová analýza obchodních toků ukázala výrazný nárůst vývozu z EU, pokud jde o vývoz zemědělsko-potravinářských výrobků a motorových vozidel do některých partnerských zemí dohod o volném obchodu „nové generace“. Zároveň však v některých odvětvích zůstává mnoho nevyužitého potenciálu. To se týká například dopravních zařízení a strojů, u nichž jsou základní hodnota vývozu a tím i hodnota potenciálních úspor na clech relativně vysoké u všech členských států EU a partnerů dohod o volném obchodu. Podle studie, kterou nedávno provedlo GŘ pro obchod, by například vývozci z EU mohli ušetřit odhadem 15 miliard EUR ročně, pokud by naplno využívali preferencí, které jim nabízí 18 dohod EU o volném obchodu¹⁴.

2.3 Míra využívání preferencí¹⁵

Míra využívání preferencí u dovozu z partnerských zemí dohod o volném obchodu do EU

V roce 2017 bylo možno pozorovat jistý pozitivní vývoj, zejména pokud jde o země Latinské Ameriky, Chile a Mexiko a partnerské země ESVO Norsko a Švýcarsko, kterým se dařilo lépe využívat preference poskytované EU na základě dohod o volném obchodu. Celkově dobře využívali preference v rámci dohod o volném obchodu středomořští partneři, jakož i některé andské země, například Ekvádor. Vzestupný trend zaznamenaly také středoamerické země, zejména Salvador a Panama.

Míra využívání preferencí u vývozu z EU do partnerských zemí dohod o volném obchodu

Výpočet využívání preferencí u vývozu z EU do partnerských zemí dohod o volném obchodu zůstává v mnoha případech problematický kvůli absenci údajů či nedostatku spolehlivých údajů. Je třeba uvést, že situace byla stejná jako v loňském roce: údaje o míře využívání preferencí při vývozu z EU do partnerských zemí dohod o volném obchodu opět *nebyly*

¹² Zdroj: Eurostat

¹³ Na obchodní toky může mít vliv specifický politický a geopolitický kontext, jakož i další faktory, které nemusejí nutně souviset s uplatňováním dohod o volném obchodu.

¹⁴ Viz studie autorů Nilsson a Preillon (2018),
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/june/tradoc_156931.pdf.

¹⁵ Základní koncept je podrobněji popsán v oddíle 1.3 výše. Údaje o míře využívání preferencí ze strany jednotlivých partnerských zemí jsou uvedeny v přílohách 1 a 2.

u všech partnerů dohod o volném obchodu snadno dostupné a některé obdržené údaje se jeví jako nespolehlivé či nekonzistentní¹⁶. Příčinou je skutečnost, že každá partnerská země užívá vlastní způsob sběru a vykazování informací o dovozu. Někdy je nedostatek dán chybějící kapacitou a nedostatečnými odbornými znalostmi, jindy však země uvádějí, že příslušné údaje neshromažďují vůbec.

Komise příslušné partnerské země na problém upozornila pomocí institucionálních struktur, které působí na základě dohod o volném obchodu, což by mělo podpořit pravidelnou výměnu informací mezi stranami. V nejnovějších dohodách o volném obchodu (počínaje dohodou CETA) bude zahrnuto závazné ustanovení o pravidelné výměně údajů.

Na základě informací, které má Komise k dispozici, se zlepšila míra využívání preferencí při vývozu z EU do řady partnerských zemí dohod o volném obchodu, například do Jižní Koreje, u níž míra využívání preferencí nepřetržitě roste již čtvrtým rokem, či do Gruzie a do Chile. U našeho největšího partnera dohody o volném trhu, Švýcarska, zůstává míra využívání preferencí u vývozu z EU relativně stabilní na cca 80 %. I přes tento pozitivní vývoj však ve využívání dohod o volném obchodu vývozci z EU stále existuje určitý prostor ke zlepšení. Komise se snaží zlepšit využívání dohod o volném obchodu ze strany společností v EU zaváděním různých opatření, která jsou zaměřena na včasější informování a poskytování praktických pokynů ke složitým otázkám, jako jsou pravidla původu. V úzké spolupráci s členskými státy EU a podnikatelskou sférou Komise rovněž zdokonaluje svou databázi o přístupu na trh a obchodní asistenční službu, aby je přizpůsobila potřebám malých a středních podniků.

2.4 Služby a investice

Všechny dohody o volném obchodu „nové generace“ a prohloubené komplexní zóny volného obchodu obsahují ambiciózní ujednání o službách a investicích. Nejnovější z nich (např. CETA a dohoda o hospodářském partnerství s Japonskem) pomáhají ustavit a upevnit regulační rámec, který usnadní poskytování služeb a současně ochrání spotřebitele. CETA a dohody EU o volném obchodu se Singapurem a Vietnamem obsahují také aktuální ustanovení o ochraně investic. Dohody EU o volném obchodu jdou nad rámec Světové obchodní organizace, neboť liberalizují investice nejen do služeb, ale do většiny hospodářských odvětví, včetně výroby a zemědělství. Tím se usnadňuje podnikání poskytovatelům služeb a investorům z EU, kteří mají k dispozici předvídatelnější prostředí a vyšší právní jistotu.

Kvůli nedostatečně rozčleněným údajům je nicméně obtížné měřit přesný vliv dohod o volném obchodu na obchodování se službami a na přímé zahraniční investice. Jasnější představu o dopadech dohod o volném obchodu v oblasti služeb by tedy bylo možno získat až po podrobnějším přezkumu. Zde jsou některá z dosavadních nejdůležitějších zjištění:

¹⁶ Některé případy dovozu vykázané jako preferenční se například týkají celních položek, které pod žádnou preferenci nespádají. Jindy existuje značný rozdíl mezi vykázaným celkovým dovozem a vývozem, který oznámil Eurostat. Komise tyto nesrovnalosti koriguje vyloučením obchodu v celních položkách, pro které podle databáze GR pro obchod týkající se přístupu na trh neexistují preferenční celní sazby (např. kde doložka nejvyšších výhod = 0).

- ✓ Od doby, co vstoupily v platnost dohody o volném obchodu „nové generace“ s Jižní Koreou, Kolumbií, Ekvádorem, Peru a Střední Amerikou, obchod se službami na základě těchto dohod roste. Například v případě Střední Ameriky dosáhl obchod se službami v roce 2016 téměř 40 % hodnoty celkového obchodu, přičemž více než polovina nárůstu připadla na Panamu.
- ✓ Podobně lze rostoucí trend pozorovat u dohod „první generace“ s Chile a Mexikem. Další zlepšení zde přinesou modernizované dohody. Mexiko se na základě komplexních a ambiciózních koncesí zavázalo, že bude trhy služeb udržovat široce přístupné dodavatelům z EU.
- ✓ V „první generaci“ dohod se středomořskými partnery byla ustanovení o investicích a službách velmi omezená, jelikož tyto dohody jsou zaměřeny převážně na zboží. Obchod v oblasti služeb a investic zaznamenává obecně pozitivní vývoj, a to i přes nedávný pokles u služeb cestovního ruchu v některých zemích v důsledku nestability či bezpečnostních rizik.
- ✓ Rychle roste hodnota obchodu se službami, které poskytují společnosti EU ve Švýcarsku a naopak, přičemž kladnou bilanci vykazuje EU.
- ✓ V roce 2016 nadále rostl obchod v oblasti služeb a investic s Ukrajinou a Moldavskem, který probíhá v prohloubené a komplexní zóně volného obchodu. Tyto země se postupně zotavují z hospodářské a politické krize, což zatím není případ Gruzie.
- ✓ Mezi uzavřenými dohodami o hospodářském partnerství upravuje služby, liberalizaci investic a další témata související s obchodem pouze dohoda s karibskými zeměmi. Ostatní dohody obsahují „prověřkové doložky“ ohledně jednání o těchto věcech v pozdější fázi.

2.5 Dosažený pokrok a hlavní nevyřešené otázky

K řešení konkrétních problémů s partnerskými zeměmi Komise využívá institucionální rámec dohod o hospodářském partnerství, což se jí dařilo i v roce 2017¹⁷. Zde uvádíme některé hlavní výsledky a dosud nevyřešené otázky:

Sanitární a fytosanitární opatření

- ✓ Chile otevřelo svůj trh hovězímu masu z EU. Odstranilo poslední zbývající překážky pro porcované maso a upravilo podmínky vývozního veterinárního osvědčení.
- ✓ Peru poskytlo téměř úplný přístup na trh mléčným výrobkům z EU.

¹⁷ Viz také zpráva Komise z roku 2018 o překážkách obchodu a investic:
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/june/tradoc_156982.pdf

- ✓ Kolumbie, Kostarika a Panama zdokonalily sanitární a fytosanitární postupy, včetně vytváření předběžných seznamů podniků z EU.
- ✓ Moldavsko přijalo a začalo uplatňovat sanitární a fytosanitární strategii a Gruzie přijala legislativní plán.
- Vývoz evropského hovězího masa do Jižní Koreje je nadále zakázán. Tato otázka byla znovu nastolena na zasedání Výboru pro sanitární a fytosanitární opatření konaném dne 6. září 2017.
- V Kolumbii přetrvávají v oblasti sanitárních a fytosanitárních postupů jisté komplikace týkající se rostlinných produktů. Peru dosáhlo mírného pokroku v oblasti schvalování harmonizovaných osvědčení pro dovoz masných výrobků.
- U některých z našich partnerů prohloubené a komplexní zóny volného obchodu, například u Gruzie, je stále potřeba zlepšit institucionální kapacitu v oblasti kontroly bezpečnosti potravin. Moldavsko potřebuje posílit diagnostickou kapacitu laboratoří pro sledování nálezů zvířat a dozor nad nimi.

Technické a administrativní překážky obchodu

- ✓ Mexiko odstranilo překážky bránící registraci a schvalování zdravotnických výrobků a zemědělských chemikálií.
- ✓ Turecko zrušilo omezení vývozu týkající se měděného a hliníkového šrotu a ze svého systému kontroly dovozu vyřadilo papírové výrobky.
- ✓ Kolumbie upravila své zákony za účelem vytvoření rovných podmínek pro dovoz a prodej domácích a dovezených lihovin a oznámila, že budou vytvořeny rovné podmínky pro dovážená nákladní vozidla (ačkoli tyto závazky mají být teprve realizovány).
- Ukrajina nadále zakazovala vývoz dřevěných kmenů a u projednávaných právních předpisů v oblasti lesnictví, které měly tuto obchodní překážku odstranit, dosáhla jen malého pokroku.
- Některé středomořské země, včetně Alžírsko, Egypta, Maroka a Tuniska, uplatňují administrativně náročné režimy registrace, certifikační procesy, technické kontroly v přístavech a kontroly před odesláním u průmyslových výrobků nebo požadavky ohledně místního obsahu u veřejných zakázek.
- Turecká opatření k omezení obchodu zahrnovala diskriminaci traktorů vyvážených z EU, vývozní omezení uvalená na kožené výrobky a lokalizační politiku Turecka ve farmaceutickém odvětví.

Zeměpisná označení

- ✓ V Moldavsku jsou nyní zeměpisné označení EU „Prosecco“ a příslušná mezinárodní ochranná známka pod právní ochranou.

- U Jižní Koreje byly zaznamenány potíže při přidávání dalších zeměpisných označení EU na seznam označení chráněných na základě dohody o volném obchodu.

Zadávání veřejných zakázek

- ✓ Ukrajina přijala komplexní plán pro zadávání veřejných zakázek, což představuje další krok na cestě k transparentnějšímu a otevřenému systému zadávání veřejných zakázek.
- V některých zemích Východního partnerství nemohou zatím konkurenti z EU těžit z otevření místního trhu veřejných zakázek kvůli nedostatečné transparentnosti.

Podnikatelské prostředí, investice, přístup na trhy pro malé a střední podniky

- ✓ Mexiko zajistilo lepší přístup k přímým zahraničním investicím, když odstranilo kapitálové stropy v důležitých odvětvích, jako jsou telekomunikace, energetika a pojišťovací instituce.
- ✓ Některé země v evropsko-středomořské oblasti pozměnily své právní předpisy upravující investice s cílem přilákat více přímých zahraničních investic: například Egypt a Tunisko přijaly nový zákon o investicích, Alžírsko upravilo svůj investiční kodex, Palestina přijala několik právních předpisů zaměřených na zlepšení investičního prostředí a Jordánsko a Maroko zřídily nové instituce pro rozvoj investic. Úspěch těchto opatření bude záviset v první řadě na jejich účinném provádění.
- V některých zemích západního Balkánu a východního sousedství se na obchodování s EU stále podepisuje korupce a slabá veřejná správa.

3. DOHODY O VOLNÉM OBCHODU „NOVÉ GENERACE“: JIŽNÍ KOREA, KOLUMBIE- EKVÁDOR-PERU, STŘEDNÍ AMERIKA, KANADA

Pro účely této zprávy se dohodami o volném obchodu „nové generace“ rozumí komplexní dohody o volném obchodu sjednané s vybranými třetími zeměmi po roce 2006. Z uplatňovaných dohod náležejí do této kategorie dohody s Jižní Koreou, Kolumbií, Peru, Ekvádorem, Střední Amerikou a Kanadou. Tyto dohody obvykle překračují rámec snižování celních sazeb a obchodu se zbožím a upravují také služby a zadávání veřejných zakázek. Dohody s Jižní Koreou a Kanadou obsahují také ustanovení o zvýšené liberalizaci investic a dohoda CETA upravuje navíc ochranu investic (byť zatím není prozatímně uplatňována) a regulační spolupráci. Jednou z ústředních složek všech obchodních dohod „nové generace“ uzavřených od roku 2010 jsou důkladná ustanovení o obchodu a udržitelném rozvoji.

3.1 DOHODA O VOLNÉM OBCHODU MEZI EU A JIŽNÍ KOREOU

Vývoj obchodu a využívání preferencí

Tato dohoda o volném obchodu se uplatňuje již sedmým rokem. V roce 2017 posílil obchod EU s Jižní Koreou výrazněji (v průměru o 5,7 % ročně během posledních sedmi let) než celkový zahraniční obchod mezi EU a třetími zeměmi, který stoupl o 3,8 %. Pilířem tohoto vývoje byla právě dohoda o volném obchodu. Dovoz do EU vzrostl výrazněji než vývoz z EU, a to díky oživení ekonomiky EU a silné domácí poptávce na straně EU.

Po poklesu o 7,5 % v roce 2016 se vývoz motorových vozidel z EU do Jižní Koreje opět zvýšil, a to o 7,3 %.

V zemědělsko-potravinářském odvětví vzrostl vývoz do Jižní Koreje o 10 % a dovoz z Jižní Koreje o 11 %, což překračuje tempo růstu pozorované u zemědělsko-potravinářského unijního vývozu a dovozu u všech partnerů dohod o volném obchodu souhrnně (které činí 4 %, resp. 5 %). Také celní kvóty¹⁸ u citlivých zemědělských produktů využívali vývozci z EU lépe než v předchozích dvou letech.

V roce 2017 zaznamenala EU v oblasti obchodu se zemědělsko-potravinářskými produkty s Jižní Koreou přebytek ve výši 2,6 miliardy EUR. Podíváme-li se na období mezi roky 2010 a 2017, zvýšil se vývoz zemědělsko-potravinářských produktů z EU do Jižní Koreje o 113 % a dovoz těchto produktů z Jižní Koreje do EU o 212 % (i když druhý ukazatel stoupl z velmi nízké hodnoty: z 65 na 203 milionů EUR).

Míra využívání preferencí u vývozu z EU do Jižní Koreje činila 74,3 %, což je dosud nejvyšší hodnota. Mírně stoupla i míra využívání preferencí u dovozu z Jižní Koreje do EU: z 87 % v roce 2016 na 88 % v roce 2017.

Obchod EU s Jižní Koreou v oblasti služeb tvoří cca 1 % obchodu se službami mimo EU. V letech 2010 až 2016 vzrostl vývoz služeb z EU o 70 %. Oproti roku 2015 v roce 2016 mírně poklesl vývoz z EU (o 3,6 %) i dovoz do EU (o 3,3 %). Za totéž období se zvýšil stav přímých zahraničních investic v EU ze zahraničí o 46 % i stav přímých investic EU v zahraničí (investic EU v Jižní Koreji) o 34 %.

¹⁸ Celní kvóty stanoví množstevní limit za dané období pro dovoz chráněného domácího výrobku. Na dovoz překračující limit se uplatňuje vyšší sazba.

Korea žízí po italském víně

Vinařství Col d'Orcia působí v Toskánsku již od roku 1890. Proslavilo se vínem Brunello di Montalcino, které je pro tuto oblast charakteristické. S využitím obchodních dohod EU vyváží společnost Col d'Orcia své víno do světa již 45 let. Mimořádně silné postavení má vinařství na trhu v Jižní Koreji, neboť dohoda o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou zrušila clo a umožnila mu nabízet své výrobky za mnohem konkurenceschopnější ceny. V současné době exportuje společnost Col d'Orcia každoročně přes 1 500 lahví vína.

Švédská nanotechnologická společnost Insplorion dobývá Koreu

Švédská společnost Insplorion vyrábí pomocí nejmodernější nanotechnologie ultravýkonná bateriová čidla, čidla kvality ovzduší a výzkumná zařízení. Nabízí technologie umožňující měřit a regulovat znečištění ovzduší a dosáhnout vyššího energetického výkonu, především díky rychlejšímu nabíjení při nižších nákladech. Její řešení lze využít k mnoha účelům – mohou například prodloužit dojezd elektromobilu, umožňují levnější skladování energie a poskytují bezpečnější baterie. V zemích, jako je Jižní Korea, narůstá urbanizace a znečištění vzduchu, a proto zde exponenciálně roste potřeba konkurenceschopných čidel kvality ovzduší. Dohoda o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou výrazně usnadnila společnosti Insplorion prodej jejích výzkumných nástrojů korejským výrobcům baterií. Zároveň tato dohoda podporuje strategickou spolupráci mezi společnostmi Insplorion a jejich korejskými partnery, což zásadně přispívá k inovaci.

Obchodní dohoda EU vytváří pracovní místa v německém strojírenství

Německá firma Kolbus se sídlem v Severním Porýní-Vestfálsku vznikla v roce 1775 a vyrábí stroje užívané k vázání knih a zpracování papíru. Díky dohodě o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou našel tento německý výrobce v Jižní Koreji výnosné trhy. Od roku 2015 firma zdvojnásobila vývoz své produkce do Jižní Koreje. Rozhodujícím faktorem pro úspěch společnosti Kolbus bylo, že cla na základě dohody klesla z 8 % na nulu, což znamenalo potenciální úspory ve výši nejméně 25 000 EUR na jeden stroj. Strojírenský průmysl je s celkovou hodnotou cca 3,14 miliardy EUR druhým nejdůležitějším vývozním artiklem Německa. Vyšší podíl mají jen motorová vozidla (s vývozní hodnotou 6 miliard EUR ročně).

Pracovní práva

Komise nadále vyjadřovala vážné obavy a stupňovala svá sdělení určená nové jihokorejské vládě v souvislosti se závazky v oblasti práce v rámci dohody o volném obchodu.

Problémy, na které upozorňovala, zahrnovaly nedostatečný pokrok v úpravách pracovněprávních podmínek nezbytných k zajištění dodržování zásady svobody sdružování a práva na kolektivní vyjednávání vyplývajících z členství Korey v Mezinárodní organizaci práce (MOP) a ohledně ratifikace čtyř dosud neratifikovaných základních úmluv MOP¹⁹. Komise připomenula rovněž [zprávu Evropského parlamentu](#)²⁰ a výzvy občanské společnosti k zahájení formálního postupu řešení sporu podle kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji v dohodě o volném obchodu.

Po intervencích EU Jižní Korea nedávno sdělila Unii opatření, která vláda plánuje přijmout na vnitrostátní úrovni s cílem ratifikovat čtyři zbývající základní úmluvy MOP (viz [shrnutí diskuze na 6. zasedání výboru pro obchod a udržitelný rozvoj](#)). Jižní Korea má v úmyslu provést před přistoupením k úmluvě MOP nezbytné právní úpravy a přijala určitá opatření, která sdělila EU. Komise tento proces nadále podrobně sleduje a bude na vývoj v Jižní Koreji reagovat odpovídajícím způsobem.

Hodnocení ex post dohody o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou

V souladu se svým sdělením „Obchod pro všechny“ připravuje Komise v současné době vydání první hloubkové analýzy *ex post* zaměřené na provádění dohody o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou. Získané poznatky pomohou lépe navrhnout další dohody o volném obchodu, o nichž se v současné době jedná, a zlepšit provádění nedávno uzavřených dohod o volném obchodu.

3.2 OBCHODNÍ DOHODY EU S KOLUMBIÍ, EKVÁDOREM A PERU

Obchodní dohoda s Kolumbií a Peru se uplatňuje již pátým rokem a osvědčila se. Přinesla stabilizační účinek v souvislosti s poklesem cen komodit, který v letech 2015–2016 ovlivňoval ekonomiku zemí Andského společenství. Dohoda vytvořila významné obchodní příležitosti, kterých čím dál lépe využívají podniky na obou stranách. V lednu 2017 přistoupil k dohodě s Kolumbií a Peru také Ekvádor.

Dohoda přinesla velmi pozitivní dopady na malé a střední podniky. Z kolumbijských statistik například vyplývá, že i když ponecháme stranou těžební odvětví, dováželo v roce 2017 do EU celkem 1 155 kolumbijských společností, z toho 328 malých a středních podniků a 582 mikropodniků.

Vývoj obchodu a využívání preferencí

V roce 2017 se obrátil trend pozorovaný v letech 2015 a 2016 a všichni tři partneři vykázali nárůst dvoustranného obchodu s EU: Kolumbie o 7 %, Peru o 16 % a Ekvádor v prvním roce uplatňování o úctyhodných 20 %.

¹⁹ Úmluva 87 o svobodě sdružování, úmluva 98 o právu organizovat se a kolektivně vyjednávat, úmluva 29 o nucené práci a úmluva 105 o odstranění nucené práce.

²⁰ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 18. května 2017 o provádění dohody o volném obchodu mezi Evropskou unií a Korejskou republikou (2015/2059(INI)).

Míra využívání preferencí u dovozu do EU zůstala v případě Kolumbie a Peru stabilní na 97 %, resp. 96 %, Ekvádor využil preference na 97 %. U vývozu z EU do Kolumbie činila v roce 2017 míra využívání preferencí 68 %, což představuje mírný pokles oproti 71 % v roce 2016. V případě Peru míra využívání preferencí činila 52 % a u Ekvádoru 42 %.

Vývoz zemědělských produktů z EU nadále posiloval u všech tří andských partnerů a očekává se, že po úplném provedení kapitoly o sanitárních a fytosanitárních opatřeních se rozšíří ještě více. Kolumbie i Peru v roce 2017 lépe využívaly celní kvóty a totéž platí pro vývozce z EU. U Ekvádoru, který k dohodě přistoupil nedávno, zůstává využití z obou stran zatím nízké. V roce 2017 byla rozšířena působnost stabilizačního mechanismu týkajícího se banánů i na Ekvádor. Kromě zemědělství těžila z lepšího přístupu na trh i některá průmyslová odvětví, mimo jiné farmaceutický průmysl, strojírenství a automobilový průmysl.

Poměrně stabilní zůstává obchod v oblasti služeb, kde EU zaznamenává výrazný přebytek se všemi partnery. V Kolumbii a Peru zůstává EU největším zahraničním investorem. Stav přímých zahraničních investic EU v Ekvádoru zůstává nízký kvůli složitým předpisům a právním postupům a také vlivem nedostatků v soudním vymáhání dohod.

Ovoce z Peru a Kolumbie je hlavní složkou rozvoje lucemburské firmy

Firma TUKI se sídlem v Lucembursku, jejímž majitelem je Harald-Sven Sontag, vyrábí šťávy z exotického ovoce a prodává je v Lucembursku, Belgii, Francii a Německu. Aby mohla nabídnout vysoce kvalitní přírodní produkty, využívá ovoce guanabana, lulo a mora dovážené z Kolumbie. Prodej mimo Lucembursko tvoří 20 % obrátu firmy a Harald-Sven se jej nyní chystá zdvojnásobit.

S ohledem na rostoucí popularitu a tím i narůstající požadavky na množství ovoce plánuje nyní firma TUKI odebírat na základě obchodní dohody EU ovoce přímo od kolumbijských producentů. Přímý nákup pak pomůže Harald-Svenovi dále rozšířit jeho podnikání.

Bogota bude mít lanovku vyrobenou v Rakousku

Z původně malé dílny se společnost Doppelmayr se sídlem v rakouském Vorarlbersku vypracovala na předního světového výrobce lanových drah. Dohoda o volném obchodu mezi EU a Kolumbií společnosti pomohla expandovat do Jižní Ameriky. Díky dohodě mezi EU a Kolumbií vybudovala společnost Doppelmayr v Bogotě lanovou dráhu schopnou přepravit 2 600 osob za hodinu, která bude v roce 2018 začleněna do systému tamní veřejné dopravy.

Z úspěchu společnosti Doppelmayr těží místní rakouští dodavatelé: se společnostmi usídlenými v okolí Wolfurtu byly uzavřeny smlouvy v celkové hodnotě přes 50 milionů EUR. Příspěvek společnosti Doppelmayr do vorarlberské ekonomiky představuje zhruba 158 milionů EUR ročně a roční objednávky ze strany rakouských firem vyjdou na 325 milionů EUR.

Dohoda o volném obchodu mezi EU a Kolumbií dává křídla firmě Kaeser Kompressoren

Středně velká bavorská rodinná firma Kaeser Kompressoren byla založena před sto lety. Ve svých závodech v bavorském Coburgu a durynské Geře vyrábí tlakovzdušné systémy. Dnes má po celém světě na 6 000 zaměstnanců a vyváží 90 % své produkce do celého světa. Dohoda o volném obchodu mezi EU a Kolumbií firmě umožnila vybudovat kolumbijskou pobočku Kaeser Compresores, a to zejména díky postupnému snižování dovozních cel, která v roce 2019 vymizí úplně. Firma Kaeser Compresores de Colombia má 200 zaměstnanců.

„Obchodní dohoda mezi EU a Kolumbií umožnila firmě značně zvýšit prodej na rostoucím kolumbijském trhu díky snížení dovozních cel,“ uvedl generální ředitel společnosti Kaeser Compresores de Colombia Nelson Lopez.

Pokrok v provádění a nevyřešené otázky

V roce 2017 bylo podniknuto několik pozitivních kroků. Po výzvě EU ve Světové obchodní organizaci zrušila Kolumbie omezení uvalená na dovážené lihoviny, když pozměnila svůj zákon o lihovinách. Současně oznámila vytvoření rovných podmínek pro dovážená nákladní vozidla, avšak tyto závazky mají být teprve provedeny. Dále Kolumbie vyjasnila své závazky přijaté dle přílohy o vládních zakázkách připojené k dohodě, což by mělo společnostem v EU zajistit lepší přístup k zakázkám na místní úrovni. Peru garantovalo téměř úplný přístup na trh pro mléčné výrobky.

Nevyřešené otázky, jimiž se Komise spolu se svými partnery zabývá ve Výboru pro obchod, zahrnují technické překážky obchodu v Kolumbii a daňovou diskriminaci v Peru, která daňově zvýhodňuje místní brandy „Pisco“, a diskriminuje tak ostatní dovážené lihoviny. Zemědělsko-potravinářský vývoz z EU stále čelí omezením v podobě komplikovaných povinných dovozních licencí a svévolných limitů na celní kvóty uplatňovaných Ekvádorem. Dále EU stále usiluje o to, aby od tří andských partnerů dohody o volném obchodu získala svolení k rozdělování zásilek u původních produktů, které projíždějí třetí zemí.

Pracovní práva a práva v oblasti životního prostředí

Stále vstřícnější přístup zaujímají andští partneři dohody s EU o volném obchodu vůči otázce provádění ustanovení v oblasti pracovních práv a životního prostředí v kapitole o obchodu a udržitelném rozvoji. Evropská unie navázala spolupráci se všemi třemi partnerskými zeměmi: s Peru tak mimo jiné spolupracovala v oblasti inspekci a formalizace práce a s Kolumbií v oblasti provádění Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES), oběhového hospodářství a sociální odpovědnosti podniků. Ve spolupráci s Ekvádorem byla po celý rok zaváděna opatření zaměřená na zvyšování povědomí a budování kapacit pro podporu prvotní fáze provádění kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji.

Náročné úkoly stojí i nadále před všemi třemi andskými partnery dohody o volném obchodu. Peru potřebuje značně zlepšit vnitrostátní konzultační mechanismy a vystupňovat úsilí při provádění svých hmotněprávních závazků. Kolumbie zřídila interní poradní skupinu, která doplní její stávající konzultační mechanismy, čímž reagovala na opětovné požadavky ze strany občanské společnosti. U Ekvádoru bylo v prvním roce provádění kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji patrné konstruktivní zapojení a nyní se úsilí bude soustředit na přijetí konkrétních opatření.

3.3 DOHODA O PŘIDRUŽENÍ MEZI EU A STŘEDNÍ AMERIKOU

Vývoj obchodu a využívání preferencí

Pět let poté, co vstoupila v platnost ustanovení o volném obchodu v rámci dohody o přidružení mezi EU a šesti zeměmi Střední Ameriky (Panama, Kostarika, Honduras, Guatemala, Nikaragua a Salvador), došlo k novému oživení, neboť v roce 2017 posílily obchodní toky EU se Střední Amerikou o 7,2 %.

Kromě obchodních toků mezi Střední Amerikou a EU ve výši 11 miliard EUR umožnila dohoda a její institucionální uspořádání spolu s programy EU pro tento region prohloubit regionální hospodářskou integraci ve Střední Americe. Dovoz do EU z této oblasti vykazuje robustní vzestupnou tendenci u pěti ze šesti zemí tohoto regionu. Celkově vzrostl i vývoz z EU do Střední Ameriky, byť méně výrazně.

V roce 2017 se také v obou regionech zlepšilo využívání celních kvót a obchod se přitom zaměřil na specifické produkty. Střední Amerika plně využívala celní kvóty na cukr a velké objemy rumu a vývozcům z EU se dařilo kvóty lépe využívat především u sušeného mléka (91 %).

Míra využívání preferencí u dovozu ze Střední Ameriky do EU byla opět vysoká a dosáhla průměrné hodnoty 95 %. Pro výpočet míry využívání preferencí u vývozu z EU nebyly k dispozici údaje.

V oblasti služeb obchod mezi oběma regiony nadále rostl v absolutních i relativních hodnotách a v roce 2016 činil téměř 40 % hodnoty celkového obchodu. Panama je cílem přibližně 60 % vývozu z EU do daného regionu a více než 60 % celkového obchodu v oblasti služeb.

Investice EU v tomto regionu zůstávají poměrně výrazné. V roce 2016 činil například stav přímých zahraničních investic EU ve Střední Americe minimálně dvojnásobek oproti Kolumbii či Peru (se shodnou nebo nižší obchodní hodnotou) a přibližoval se stavu s Argentinou, která v roce 2016 vykázala o 50 % vyšší obchodní tok s EU.

Pracovní práva a práva v oblasti životního prostředí

Milníku v provádění kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji bylo dosaženo po zřízení interních poradních skupin ve všech středoamerických zemích. Evropská unie znovu financovala různé aktivity zaměřené na tento region, na nichž spolupracovala mimo jiné s MOP, OECD a místní občanskou společností. Byly zaměřeny na důležitá témata, jako je sociální odpovědnost podniků a odpovědné obchodní chování, a zahrnovaly setkání

odborníků. Dále poskytla EU regionální kanceláři MOP finance na podporu účinného provádění základních úmluv MOP v Salvadoru a Guatemale.

Pokrok v provádění a nevyřešené otázky

Po dlouhém a namáhavém procesu odsouhlasil v roce 2018 výbor pro přidružení oboustranně uspokojivé principiální řešení, na jehož základě by mělo být do dohody zcela začleněno Chorvatsko. Před vstupem v platnost budou muset být splněny všechny nezbytné právní požadavky.

Výbor pro přidružení nedávno také řešil nedostatek údajů, které se vyžadují od středoamerických partnerů pro výpočet míry využívání preferencí u vývozu z EU do Střední Ameriky. Podvýbor pro přístup na trh byl pověřen, aby zjistil příčiny a možná řešení uvedených nedostatků.

Španělský zpracovatel ryb pluje na vlnách volného obchodu mezi EU a Střední Amerikou

Grupo Calvo je španělská skupina podniků zabývajících se rybolovem, zpracováním a distribucí konzervovaného zboží. Z původně malé konzervárny v galicijském městě Carballo časem vyrostla mezinárodní potravinářská skupina. Dnes působí ve více než 70 zemích a má přes 5 000 zaměstnanců. Jedním z hlavních trhů je pro společnost Střední Amerika, kde má nejvyšší odbyt v Kostarice, Panamě a Salvadoru.

Když v roce 2013 vstoupila v platnost obchodní dohoda mezi EU a šesti zeměmi Střední Ameriky, využila skupina kvóty přidělené středoamerickým partnerům k vývozu cca 160 tun tuňáka. Od té doby uplynulo několik let, během nichž Grupo Calvo ve Střední Americe nepřetržitě a stabilně posiluje. Od podpisu dohody o přidružení zástupci Grupo Calvo opakovaně vyzdvihují právní jistotu a investiční příležitosti, které regionu tato dohoda přinesla. Díky ní mohla skupina snáze vstoupit do strategických spojení s vnitrostátními subjekty, které umožňují místním producentům a malým a středním podnikům využívat osvědčené postupy. V Kostarice si Grupo Calvo vydobyla vedoucí postavení díky inovativním obchodním modelům.

3.4 Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi EU a Kanadou (CETA)

První zkušenosti

Prozatímní uplatňování²¹ bylo zahájeno až 21. září 2017 a zatím nelze vyvozovat závěry ohledně obchodních toků, avšak přínosy se již začínají projevovat.

- ✓ V prvních 9 měsících uplatňování dohody (říjen 2017 až červen 2018) vzrostl vývoz zboží z EU do Kanady o 7 %, přičemž nejvyšší byl objem vývozu zemědělských produktů: ovoce a ořechy (29 %) a šumivé víno (11 %).

²¹ V souladu s čl. 218 odst. 5 SFEU může EU po schválení Radou prozatímně uplatňovat obchodní dohodu nebo jinou mezinárodní dohodu zcela či zčásti v období mezi jejím podpisem a vstupem v platnost. Prozatímní uplatňování dohod vychází z dlouholeté mezinárodní praxe v oblasti úmluv.

- ✓ Vývoz strojů a mechanických zařízení (jedna pětina vývozu z EU do Kanady) se rovněž zvýšil, a to o 8 %. Vývoz léčivých přípravků (10 % vývozu z EU do Kanady) vzrostl o 10 %. Rostl také vývoz jiných významných výrobků z EU, například nábytku (10 %), parfémů / kosmetických přípravků (11 %), obuvi (8 %) a oblečení (11 %).
- ✓ Komise bedlivě sleduje využívání přidělování a převodů celních kvót na sýr a shromažďuje o nich informace.

Opatření přijatá v zájmu širšího uplatňování

Rychle postupovaly práce na budování komplexního institucionálního rámce sestávajícího ze 13 výborů a 6 specializovaných dialogů, z nichž budou podávány zprávy Smíšenému výboru CETA. V první polovině roku 2018 zasedalo několik výborů, včetně výborů věnovaných zeměpisným označením, sanitárním a fytosanitárním otázkám, clům a zadávání veřejných zakázek, elektronickému obchodu, vínu a lihovinám. Uskutečnily se rovněž dialogy na téma „lesnické produkty“ a „přístup na trh s biotechnologiemi“. Další informace jsou k dispozici [zde](#).

První zasedání výboru pro obchod a udržitelný rozvoj se konalo dne 13. září 2018; přístup ke [společné zprávě](#) je možný z tohoto odkazu. EU a Kanada přezkoumaly mimo jiné otázky společných opatření na provádění Pařížské dohody a možnosti, jak snáze zapojit příslušné zástupce občanské společnosti. Komise a Kanada projednávaly také raný přezkum ustanovení o obchodu a udržitelném rozvoji v souvislosti se závazkem v dohodě CETA týkajícím se [„společného nástroje k výkladu“](#).

Dále Komise ve spolupráci s členskými státy připravila [Pokyny k pravidlům původu v dohodě CETA](#), které jsou určeny zúčastněným subjektům a průběžně doplňovány.

V souvislosti s dohodou CETA podnikla Komise další krok ke zvýšení transparentnosti a na zvláštní webové stránce CETA [„Zasedání a dokumenty“](#) zveřejňuje včasné informace o činnosti institucionálních orgánů.

Velmi úspěšnými se ukázaly být nový podrobný průvodce dohodou CETA pro podniky a prostor vyhrazený pro dohodu CETA v [databázi o přístupu na trh](#). Tyto nástroje mohou inspirovat budoucí dohody.

V zájmu sledování a lepšího uplatňování dohody CETA projednala dne 11. července 2018 současný stav [poradní skupina pro obchodní dohody EU](#).

Polská jablka: jak se sklízí ovoce CETA

Varšavská společnost Ewa-Bis dodává do více než 25 zemí konvenčně pěstované plodiny i ekologickou produkci. S pomocí dotace z EU udělené v roce 2014 vyvinul její majitel Marek Marzec mezipodnikový informační systém, který spravuje databázi dodavatelů a zákazníků z celého světa. Společnost založila pobočku v Torontu, neboť plánuje rozšířit své podnikání tak, aby mohla lépe využívat možností dohody CETA, zejména nulových celních sazeb uplatňovaných na vývoz jejího ovoce a zeleniny do Kanady. Dále bude moci společnost Ewa-Bis využívat zjednodušených a urychlených schválení pro vývoz rostlin, ovoce a zeleniny z EU do Kanady.

Nejlepší francouzské sýry putují na kanadský stůl

Maison Mons je francouzská rodinná firma založená v roce 1964, která se specializuje na zušlechťování a prodej prvotřídních sýrů, jež vyrábí tradičními postupy. Firma odebírá 190 sýrů ze 130 farem a vyváží své zboží do více než 25 zemí, včetně Kanady. Díky zavedení dohody CETA se může těšit na zvýšení vývozu, neboť dohoda zdvojnásobuje současné kvóty na vývoz sýra z EU do Kanady s nulovým clem z 8 000 na 18 500 tun. Firma Maison Mons a její výrobky budou také využívat ochrany 140 jedinečných evropských regionálních pokrmů a nápojů na kanadském trhu.

Generální ředitel Hervé Mons uvedl: „CETA přináší nové obchodní příležitosti. Od doby, kdy tato dohoda vstoupila v platnost, jsme již zaznamenali řadu objednávek na naše sýry od kanadských maloobchodních prodejců.“ Obchodní ředitelka pro Severní Ameriku Laure Duboulozová uvedla: „Od zavedení dohody CETA nám začaly přicházet dotazy ohledně našich sýrů od maloobchodních prodejců z Kanady. Zdvojnásobení kvóty s nulovým clem pro ně znamená, že mohou nabízet širší výběr nejlepších sýrů. Z této nové tržní příležitosti jsme nadšeni.“

Stará irská whiskey směřuje na místní trhy v Kanadě

Chapel Gate Irish Whiskey Company je jediným irským celním skladem whiskey (*Whiskey Bonded*). Sídlí v hrabství Clare. Zakladatelka Louise McGauneová oživila tento tradiční způsob výroby za pomoci malého, ale o to oddanějšího týmu tří spolupracovníků. Firma Chapel Gate odebírá whiskey z mnoha palíren po celém Irsku a nechává ji zrát ve svém regálovém skladu, který k tomuto účelu na místě vybudovala. Když je whiskey připravena, mísí ji a vytváří tak jedinečné styly. Tento globální malý podnik vyváží zhruba 70 % produkce na trhy mimo EU a v příštím roce očekává ztrojnásobení příjmů. Obchodní dohody, jako je CETA, umožňují menším firmám typu Chapel Gate na těchto trzích snáze růst a úspěšně konkurovat. Především pak dohoda CETA zajišťuje účinnější prosazování pravidel na ochranu značky před napodobováním. Dohoda CETA rovněž omezuje byrokracii, především na úrovni provincií, což usnadňuje vývoz.

Generální ředitelka Louise McGauneová uvedla: „Dohoda otevírá cestu malým podnikům, jako je ten můj, které musí vyvážet, aby přežily a mohly růst. Díky zmírnění daňového zatížení můžeme na globálním trhu daleko lépe konkurovat. Alkohol je po celém světě obecně velmi přísně chráněné odvětví, takže prolomení obchodních

překážek má pro nás zásadní význam. Otevírá nám přístup na trhy, kam bychom se jinak nedostali.“

4. PROHLoubENÉ A KOMPlexNÍ ZÓNY VOLNÉHO OBCHODU (DCFTA)²²

Aktuální stav

Cílem dohod EU o přidružení s Gruzii, Moldavskou republikou (Moldavskem) a Ukrajinou je prohloubit politické přidružení a připravit půdu pro postupnou hospodářskou integraci mezi EU a jejími třemi východními partnery v rámci Východního partnerství jakožto součásti evropské politiky sousedství.

Prohloubené a komplexní zóny volného obchodu mají dvě hlavní složky:

- reciproční otevření trhu se zbožím s určitou asymetrií ve prospěch východních partnerů a
- rozsáhlé sblížování právních předpisů s právem EU, především v oblastech souvisejících s obchodem.

Po více než dvouletém uplatňování s Ukrajinou a více než čtyřletém uplatňování s Moldavskem a Gruzii se začínají projevovat přínosy a obchod roste. Postupně pokračuje sblížování právních předpisů. Jeho dopady na dynamiku obchodu a udržitelnost je třeba posuzovat ve střednědobém až dlouhodobém horizontu.

Vývoj obchodu a využívání preferencí

Evropská unie je největším obchodním partnerem všech tří zemí. V roce 2017 představoval obchod s EU pro Moldavsko 56 %, pro Ukrajinu 42 % a pro Gruzii 27 % jejich celkového obchodu. Se všemi třemi zeměmi má EU kladnou obchodní bilanci.

- ✓ Obchod mezi EU a Ukrajinou výrazně posiluje. Vývoz EU na Ukrajinu vzrostl o 22 % a dovoz z Ukrajiny do EU o 27 %, a to zejména díky stabilizaci hospodářské situace po ekonomické krizi v letech 2014–2015.
- ✓ Roste i obchod s Moldavskem: v roce 2017 vzrostl dovoz do EU o 23 %, což mírně překonává vývoz z EU, který stoupl o 19 %. Moldavská ekonomika prospívá a moldavské společnosti dosahují lepšího výkonu při dodávkách strojů, potravin i některých zemědělských a textilních výrobků.
- ✓ Mezi EU a Gruzii posílil obchod o 6 %, přičemž vývoz vzrostl o pouhých 1,4 %, zatímco o celých 23 % stoupl dovoz do EU, který sestává především z nerostných produktů, jako je ruda, struska a popel.

²² Prohloubená a komplexní zóna volného obchodu mezi EU a Ukrajinou byla prozatímně uplatňována od 1. ledna 2016. Prohloubené a komplexní zóny volného obchodu s Gruzii a Moldavskem byly prozatímně uplatňovány od 1. září 2014.

Míra využívání preferencí u dovozu do EU zůstává u všech tří partnerů DCFTA i přes mírný pokles oproti roku 2016 relativně vysoká: 77 % u Gruzie, 85 % u Moldavska a 87 % v případě Ukrajiny. Míra využívání preferencí u vývozu z EU výrazně stoupla v případě Gruzie: ze 71 % v roce 2016 na 77 % v roce 2017. Pokud jde o Ukrajinu a Moldavsko, nebyly příslušné údaje k dispozici.

Ukrajina, Moldavsko ani Gruzie nemohly plně využívat preferenční celní kvóty poskytované EU na zemědělské produkty, protože dosud nesplňují všechny sanitární a fytosanitární požadavky a potýkají se s určitými problémy při umísťování svých výrobků na trhu.

Pokud jde o obchod se službami, vývoz z EU do všech tří partnerských zemí vzrostl v letech 2015 až 2016 o 6 % a dovoz do EU o 3 %. Vývoz z EU na Ukrajinu vzrostl o 9 %, avšak dovoz poklesl o 2 %. Gruzínský dovoz do EU zůstává relativně stabilní, zatímco vývoz z EU klesl o 33 %. Vývoz služeb z EU do Moldavska klesl o 16 %, kdežto dovoz o 35 % stoupl.

V roce 2016 vzrostly toky přímých zahraničních investic z EU do Moldavska o 183 % (byť z velmi nízké úrovně), zatímco investiční toky z Moldavska do EU o 145 % poklesly. Investiční toky z Gruzie zůstaly stabilní a toky z EU do Gruzie se oproti roku 2015 snížily. Přímé zahraniční investice EU na Ukrajině zůstaly v roce 2016 relativně nízké.

Pokrok v provádění DCFTA a nevyřešené otázky

Ukrajina neuplatňovala vyšší vývozní cla na vývoz kovového šrotu do EU, přetrvával však zákaz vývozu surového dřeva uložený v roce 2015, a to i navzdory velkému úsilí EU o to, aby Ukrajina tyto problémy vyřešila. Konstruktivní přístup na straně Komise a neochota k pokroku na straně Ukrajiny znamenají, že Komise nyní zvažuje, že bude tuto obchodní překážku řešit pomocí mechanismu pro urovnávání sporů zakotveného v prohloubené a komplexní zóně volného obchodu.

Moldavsko vyřešilo po rozhodnutí Nejvyššího soudu nedostatky v ochraně zeměpisného označení EU *Prosecco*, stále se však musí vypořádat s nedostatečnou transparentností v oblasti distribuce elektřiny a přetrvávající diskriminací v souvislosti se zákonem o využívání místních zdrojů v maloobchodu. Tyto otázky se projednávají v rámci prováděcích subjektů a na politické úrovni.

Pokud jde o sanitární a fytosanitární opatření, dosáhlo uspokojivého pokroku Moldavsko, které v prosinci 2017 přijalo a začalo uplatňovat sanitární a fytosanitární strategii. Gruzie schválila legislativní plán. Ukrajina by měla následovat v roce 2018. Roste počet společností, které od EU získávají povolení k vývozu zemědělských produktů na Ukrajinu.

Ukrajina i Moldavsko projevily zájem zahájit jednání o dohodách o posuzování shody a uznávání průmyslových výrobků.

Všechny tři země podnikaly povzbudivé kroky k vylepšení svých režimů zadávání veřejných zakázek a zaváděly komplexní reformní strategie. Jejich součástí byl i systém elektronického zadávání zakázek na Ukrajině a v Moldavsku, který by měl zajistit vyšší efektivitu a omezit korupci.

Podpora reforem ze strany EU

Evropská unie poskytuje všem třem partnerským zemím finanční a technickou pomoc na podporu vnitrostátních reforem vyplývajících z prohloubené a komplexní zóny volného obchodu a na posílení administrativních kapacit institucí, které budou tyto reformy navrhovat a provádět. Podpora EU pokrývá širokou škálu oblastí, jako jsou bezpečnost potravin, technické předpisy a normy, zadávání veřejných zakázek, duševní vlastnictví, hospodářská soutěž apod. Pomoc EU je poskytována pomocí celé řady nástrojů (např. „Twinning“, program [TAIEX](#) či dohody s EU o provádění odvětvových reforem, které zahrnují rozpočtovou podporu při provádění politických opatření).

Podpora malých a středních podniků ze strany EU

V zemích, které podepsaly dohodu o přidružení včetně prohloubené a komplexní zóny volného obchodu s EU, získávají malé a střední podniky dodatečnou podporu prostřednictvím nástroje pro malé a střední podniky v rámci dohody DCFTA. Na tento nástroj budou z rozpočtu EU vyčleněny dotace ve výši přibližně 200 milionů EUR, které otevrou cestu novým investicím malých a středních podniků ve výši nejméně 2 miliardy EUR.

Tyto prostředky pomohou firmám v Gruzii, Moldavsku a na Ukrajině přizpůsobit se novým požadavkům trhu. Umožní zjednodušení postupů a investice do nových zařízení s cílem dosáhnout souladu s předpisy EU v oblastech, jako je kvalita a bezpečnost, energetická účinnost a soulad s environmentálními požadavky.

Moldavské banky využívají rumunská softwarová řešení

Rumunská společnost Allevo se sídlem v Bukurešti má 50 zaměstnanců a dodává softwarová řešení, která pomáhají finančním institucím s provozem, zpracováním plateb a dodržováním evropských i místních norem a předpisů. V souladu s ustanoveními prohloubené a komplexní zóny volného obchodu přijímá Moldavsko předpisy EU, které zajistí moldavským bankám lepší postavení na širším trhu finančních služeb. Pro společnosti jako Allevo, které nabízejí zakázková řešení pro banky, tím vznikají obchodní příležitosti. V rámci prohloubené a komplexní zóny volného obchodu je nyní navíc na společnosti EU podnikající v Moldavsku, jako je Allevo, nahlíženo stejně jako na moldavské společnosti, což jim podnikání usnadňuje. Díky dohodě DCFTA nyní Moldavsko staví většinu svých finančních nařízení na modelu EU, což usnadňuje prodej služeb EU.

Polský výrobce outdoorového vybavení šplhá na Ukrajině do nových výšin

Polská společnost Fjord Nansen se sídlem ve vesnici Chwaszczyno poblíž Gdyně se specializuje na outdoorové vybavení, jako jsou stany, batohy, spací pytle, termosky a oblečení do přírody. Jak potvrzuje její majitel Dariusz Staniszewski, je pro firmu čím dál důležitější vývoz. Klíčovým trhem je Ukrajina. V roce 2011 tam společnost vyvezla rekordních 23 % své výroby.

Zóna volného obchodu mezi EU a Ukrajinou, která se uplatňuje od ledna 2016, usnadňuje růst společnosti a umožňuje jí plně rozvinout svůj potenciál.

Ukrajinský oděvní podnik začíná díky dohodě o volném obchodu zásobovat přední evropské značky

Jedním z hlavních cílů prohloubených a komplexních zón volného obchodu je podporovat v partnerských zemích rozvoj podnikání, a zajistit jim tak větší hospodářskou stabilitu. „Užhorodská oděvní továrna“ zpracovává objednávky renomovaných evropských zákazníků, jako jsou firmy Gerry Weber či Marc O’Polo, a spolupracuje se společnostmi Hugo Boss a Dolce & Gabbana. Ředitel továrny zdůrazňuje jako velmi důležitý okamžik 1. leden 2016, kdy začaly ukrajinské celní úřady v důsledku zahájení uplatňování prohloubené a komplexní zóny volného obchodu vydávat osvědčení o původu zboží, jež zajišťovala preferenční celní sazby při vývozu do EU. V současné době se z Užhorodu do Evropy vyváží každoročně 400–450 tisíc kusů oděvů a v továrně pracuje 300 zaměstnanců.

Pracovní práva a práva v oblasti životního prostředí

Byl zaznamenán pokrok v provádění kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji. V Moldavsku a Gruzii již několik let působí poradní mechanismy občanské společnosti. Pro Moldavsko bude dalším krokem zřídit pracovní plán pro obchod a udržitelný rozvoj. V Gruzii byl pracovní plán pro obchod a udržitelný rozvoj přijat v roce 2018. Zároveň zde za účasti subjektů občanské společnosti proběhly konstruktivní dialogy zaměřené na téma pracovních norem (především inspektorátů práce, které jsou klíčovou institucí k zajištění jejich účinného provádění), jakož i na otázky související s životním prostředím a změnou klimatu. Na Ukrajině zahájily smluvní strany dialog s důrazem na udržitelné obhospodařování lesů a stále se čeká, až podvýbor pro obchod a udržitelný rozvoj projedná pracovněprávní ustanovení. Poradní skupina občanské společnosti dosud na Ukrajině zřízena nebyla.

5. DOHODY O VOLNÉM OBCHODU „PRVNÍ GENERACE“

Úvod

Dohodami o volném obchodu „první generace“ se pro účely této zprávy rozumí dohody sjednané předtím, než Komise v roce 2006 přijala sdělení „Globální Evropa“ a než byly mezi roky 2009 a 2016 uzavřeny dohody o stabilizaci a přidružení se zeměmi západního Balkánu. Z uplatňovaných dohod zpráva zahrnuje tyto²³:

- dohody o volném obchodu se Švýcarskem a Norskem²⁴ ze 70. let 20. století,
- dohody o volném obchodu se středomořskými partnerskými zeměmi²⁵ Evropské unie v rámci dohod o přidružení uzavřených v 90. letech 20. století,
- dohody o volném obchodu s Mexikem a Chile (z let 2000 a 2003),
- celní unie s Tureckem (1995),
- dohody o stabilizaci a přidružení s pěti zeměmi západního Balkánu (uzavřené mezi roky 2001 a 2016).

Během uplatňování dohod o volném obchodu došlo ve všech případech k nárůstu obousměrného obchodu. Míry využívání preferencí u dovozu z partnerských zemí do EU se pohybovaly od 69 % (dovoz z Norska) do 97 % (dovoz z Alžírsko a Egypta), s průměrem na úrovni 87 %. Statistické informace potřebné k výpočtu míry využívání preferencí u vývozu z EU do partnerských zemí nebyly od všech partnerů k dispozici. Pokud byly údaje dostupné, míry využívání preferencí se pohybovaly od 44 % (vývoz z EU do Egypta) do 86 % (vývoz z EU do Izraele)²⁶. Dohody o volném obchodu „první generace“ se nevztahují na služby, a to s výjimkou Mexika a Chile.

EU a Mexiko dosáhly „principiální dohody“ na obchodní části modernizované globální dohody mezi EU a Mexikem v dubnu 2018. Jednání o modernizaci stávajících dohod o volném obchodu probíhají s Chile a Tuniskem a byla zahájena s Marokem. Komise získala souhlas se zahájením jednání s Jordánskem a Egyptem, až budou tyto země připraveny. Komise navrhla rovněž zahájit jednání o modernizaci celní unie s Tureckem.

²³ Tato zpráva se nevztahuje na dohody s Islandem a Faerskými ostrovy. Dohoda o volném obchodu s Jižní Afrikou byla nahrazena dohodou o hospodářském partnerství s Jihoafrickým společenstvím pro rozvoj (SADC; viz oddíl 6.1).

²⁴ Dohoda o Evropském hospodářském prostoru (EHP) z roku 1992 s Islandem, Lichtenštejnskem a Norskem usnadnila volný pohyb zboží, služeb, investic a osob v rámci tohoto prostoru. Tato dohoda není předmětem této zprávy.

²⁵ Alžírsko, Egypt, Izrael, Jordánsko, Libanon, Maroko, Palestina a Tunisko.

²⁶ Komise zkoumá možné důvody nízké míry využívání preferencí u vývozu z EU do Egypta. Tyto důvody by mohly zahrnovat nízká cla u většiny položek nebo obtížné postupy uplatňované místními orgány ke zjištění původu.

5.1 Švýcarsko

Vývoj obchodu a využívání preferencí

Švýcarsko je největším obchodním partnerem EU v rámci dohod o volném obchodu a jejím třetím největším obchodním partnerem celkově. Vývoz z EU vzrostl mezi lety 2016 a 2017 o 6 %, o něco silněji než v posledních deseti letech (5 %), zatímco dovoz do EU o 9 % poklesl. Klesající trend míry využívání preferencí u dovozu ze Švýcarska do EU se v roce 2017 obrátil a míra využívání preferencí se vrátila zpět na 85 %. Míra využívání preferencí u vývozu z EU do Švýcarska zůstala v posledních čtyřech letech stabilní a v roce 2017 dosahovala 78 %.

Švýcarsko je druhým největším partnerem EU v odvětví služeb. Hodnota služeb poskytovaných společnostmi Unie ve Švýcarsku a naopak se rychle zvyšuje. Mezi lety 2016 a 2017 se vývoz služeb z EU zvýšil o 12 %, zatímco dovoz služeb do EU se snížil o 26 %, čímž se více než zdvojnásobil přebytek obchodní bilance EU, jenž v roce 2017 dosahoval 58 miliard EUR²⁷. Mezi EU a Švýcarskem neexistuje žádná komplexní dohoda o službách; tato oblast je pouze částečně upravena dohodami o pozemní a letecké dopravě a dohodou o volném pohybu osob, což ukazuje potenciál pro další rozvoj obchodu.

Zlepšování institucionálního uspořádání pro obchod mezi EU a Švýcarskem

Zlepšování institucionálního uspořádání pro obchodní vztahy mezi EU a Švýcarskem, jež se v současnosti řídí dohodou o volném obchodu z roku 1972 a několika odvětvových dohodami, se projednává rovněž v širších souvislostech vyjednávání dohody o institucionálním rámci mezi EU a Švýcarskem.

5.2 Norsko

Vývoj obchodu a využívání preferencí

Norsko je třetím největším obchodním partnerem EU v rámci dohod o volném obchodu a jejím sedmým největším partnerem v obchodu se zbožím celkově. Obchod se zbožím mezi Norskem a EU je velmi dynamický. Mezi lety 2016 a 2017 vzrostl dovoz z Norska o 22 %. Vývoz do Norska rovněž rostl, i když pomalejším tempem (o 4,9 %).

Celní kvóty udělované Norskem na klíčové zemědělské produkty (hovězí a vepřové maso, sýry) jsou od roku 2012 vývozci z EU plně nebo téměř plně využívány. Norsko využilo pouze čtyři celní kvóty udělované EU.

Rok 2017 byl prvním rokem od roku 2013, kdy míra využívání preferencí u dovozu z Norska do EU (70 %) opět vzrostla.

Nová dohoda o zemědělství

V roce 2017 vyvezla EU do Norska zemědělské produkty v hodnotě 4,5 miliardy EUR a jedná se o vzrůstající trend. Dohoda o zemědělství podepsaná v prosinci 2017 nabídne, jakmile se začne prozatímně provádět, nové obchodní příležitosti vývozcům z EU i Norska na základě 36 plně liberalizovaných celních položek a celních kvót, které zavedou obě strany.

²⁷ Pro Švýcarsko byl údaj o službách za rok 2017 již k dispozici.

5.3 Středomořské země

Zajištění přístupu na trh Evropské unie je klíčovým nástrojem, který podporuje evropskou politiku sousedství v jejím cíli napomáhat prosperitě v partnerských zemích. V této souvislosti upravují dohody o volném obchodu s Alžírskem, Egyptem, Izraelem, Jordánskem, Libanonem, Marokem, Palestinou a Tuniskem reciproční liberalizaci veškerého obchodu s průmyslovým zbožím a v různé míře obchodu se zemědělskými a zpracovanými zemědělskými produkty a produkty rybolovu. Obsahují prvky asymetrie ve prospěch většiny středomořských zemí s cílem podporovat ekonomický rozvoj v regionu a jeho užší integraci do vnitřního trhu EU.

Vývoj obchodu a využívání preferencí

Pro většinu těchto zemí je Evropská unie hlavním obchodním partnerem a hlavním zdrojem dovozu. EU je rovněž hlavním místem určení pro výrobky z pěti největších hospodářství v tomto regionu (Alžírsko, Egypt, Izrael, Maroko a Tunisko). Přestože obchod rostl na obou stranách, vývoz z EU do jejích partnerských zemí, kromě Tuniska a Izraele, rostl od vstupu dohod v platnost rychleji než dovoz z nich, ačkoli podíváme-li se na období let 2016 a 2017, vývoz z EU rostl ve většině případů pomaleji než dovoz do EU (s výjimkou Jordánska, Palestiny a Tuniska). Vývoz z EU do Alžírsko a Egypta za totéž období poklesl, neboť čelil značným obchodním překážkám.

Země, které poměrně více pokročily s diverzifikací, jako Maroko, Tunisko a Izrael, mají s EU relativně menší a stabilnější obchodní deficit. V roce 2017 se Alžírsko prakticky zotavilo ze svého schodku obchodní bilance s EU a pravděpodobně se vrátí k přebytku obchodní bilance s EU, jak tomu bylo v letech před rokem 2015. Způsobeno je to zřejmě zvýšením cen ropy, ale také obchodními omezeními uplatňovanými Alžírskem, která ovlivňují vývoz z EU.

Naši středomořští partneři v roce 2017 využívali obchodní preference dobře, průměrná míra využívání preferencí u dovozu z těchto osmi zemí do EU činí 87 %. Údaje o míře využívání preferencí u vývozu z EU byly k dispozici pouze pro Izrael (86 %), Libanon (58 %) a Egypt (44 %)²⁸. Zemědělské celní kvóty udělované Evropskou unií většina partnerů, kromě Izraele a Maroka, využívá nedostatečně, částečně kvůli potížím s dodržováním souladu s předpisy EU v sanitární a fytosanitární oblasti. Ani využívání kvót udělovaných Evropské unií není v této fázi zcela uspokojivé.

Pokud jde o obchod se službami a přímé zahraniční investice, EU je ve všech dotyčných zemích buď největším, nebo jedním z hlavních partnerů v obchodu se službami a hlavní poskytovatel přímých zahraničních investic.

Španělská společnost vstupuje na trh s hovězím masem na Blízkém východě

Španělský rodinný podnik Cecinas Nieto se specializuje na gurmánské masné výrobky. Tato oceňovaná společnost založená v roce 1965 vyváží své výrobky do mnoha zemí po celém světě s aktuálním zaměřením na Blízký východ.

Obchodní dohoda mezi EU a Libanonem pomáhá evropským společnostem, jako je Cecinas Nieto, vyvážet do Libanonu své výrobky bez omezení, přičemž jim přináší

²⁸ Viz pozn. pod čarou č. 26 výše.

prospěch rovněž postupné odstraňování cel, která budou v roce 2018 zcela zrušena. To umožňuje evropským vývozcům hovězího masa držet krok s tvrdou konkurencí zemí jako Indie a Brazílie.

Libanon není jedinou zemí, kde společnost Cecinas Nieto zaznamenala růst. Její mezinárodní podnikání umožnilo společnosti Cecinas Nieto zachovat úroveň zaměstnanosti a posílit hospodářskou činnost v regionu.

Kofeinová vzpruha pro světový obchod: rakouská káva oživuje trhy ve Středomoří i mimo něj

Vídeň je již po staletí proslulá svými kavárnami. Společnost Coffeeshop Company tam svůj první obchod, ve kterém pražila kávu, vyvíjela kávovary a vytvářela autentickou atmosféru, a to vše pod jednou střechou, otevřela v roce 1999.

Když expandovala na trhy mimo EU, bylo pro úspěch společnosti klíčové porozumět místní kávové kultuře a místním tradicím. Společnosti kromě toho přinesly prospěch obchodní dohody EU s Marokem v roce 2000 a Egyptem v roce 2004: zjednodušilo a zlevnilo se zřizování franšíz a klesla cena výrobků. Společnost Coffeeshop Company má v současnosti více než 300 franšíz zaměstnávajících 4 500 pracovníků, z nichž 36 se nachází v Egyptě a dalších 54 se zde má otevřít. Podnik založila rodina Schärfova a zůstává součástí skupiny Schärf, jež byla zřízena v 50. letech 20. století a je významným zaměstnavatelem ve městě Neusiedl am See, kde sídlí.

Některé z těchto dohod o volném obchodu se mají podle plánu modernizovat na prohloubené a komplexní dohody o volném obchodu, jež lépe odpovídají složitějším hospodářským výměnám, ke kterým v současnosti mezi EU a jejími středomořskými partnery dochází. Jednání o této modernizaci dohod o volném obchodu již probíhají s Tuniskem a byla zahájena s Marokem a Komise získala souhlas se zahájením jednání s Jordánskem a Egyptem, až na to budou tyto země připraveny.

Hospodářství v našich středomořských partnerských zemích nadále ovlivňuje regionální nestabilita, což ztěžuje přilákání zahraničních investorů. Dopady syrské krize negativně ovlivnily hospodářství zejména v Jordánsku a Libanonu. Opatření k usnadnění obchodu spojená s uvolněním pravidel původu přijatá na podporu Jordánska s cílem posílit investice, vývoz a pracovní příležitosti pro Jordánce i syrské uprchlíky přinesla skromné výsledky. Evropská unie zkoumá způsoby, jak posílit hospodářskou spolupráci a pomoc související s obchodem ve snaze zajistit, aby měly středomořské země z liberalizace obchodu s EU větší prospěch.

5.4 Mexiko

Vývoj obchodu a využívání preferencí

V roce 2017 vzrostl dvoustranný obchod se zbožím v porovnání s rokem 2016 o 15 % a dosáhl celkové hodnoty 61,7 miliardy EUR. Přebytek obchodní bilance EU s Mexikem se rovněž zvýšil, ačkoli dovoz do EU rostl rychleji než vývoz z EU.

Míra využívání preferencí u dovozu z Mexika do EU dosahovala zhruba 71 %, což je značný nárůst oproti 58 % v roce 2016. Míra využívání preferencí u vývozu z EU do Mexika²⁹ se naopak snížila z 85 % na 75 %³⁰.

Obchod se službami vzrostl skromněji, a to o 2,1 %, bez změny v přebytku EU oproti roku 2015. S 27 % (6,5 miliardy EUR) celkových přímých zahraničních investic byla EU druhým největším investorem po USA.

Španělské chorizo míří do Mexika

Španělská rodinná společnost Tello byla založena před více než 50 lety v Toledu ve středním Španělsku, když se Eusebio Tello rozhodl otevřít malý podnik zaměřený na prodej místně produkovaného vepřového masa, vařené nebo sušené šunky, paštik a jiných výrobků z vepřového masa. Skupina Tello v současnosti vyváží do více než 40 zemí.

Modernizovaná obchodní dohoda mezi EU a Mexikem pomůže společnosti jako Tello expandovat a vstoupit na mexický trh se 125 miliony spotřebitelů díky odstranění cel, která v současnosti na dovoz evropského vepřového masa dosahují 20 %. Díky této dohodě se usnadní dovoz vepřového masa z jatek v každé zemi EU. Jakmile například Mexiko schválí vývoz ze země EU, jako je Španělsko, automaticky tím schválí všechna jiná podobná místa v dané zemi.

Pokrok, nevyřešené otázky a výhled

Po projednání v rámci dohody o volném obchodu byly vyřešeny některé obtíže, se kterými se potýkali vývozci z EU při registraci a schvalování zdravotnických výrobků a agrochemických výrobků v Mexiku. Mexiko rovněž odstranilo omezení přímých zahraničních investic zrušením kapitálových stropů v různých odvětvích. Modernizovaná dohoda mezi EU a Mexikem pomůže významně zlepšit situaci v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví, sanitárních a fytosanitárních omezení a zadávání vládních zakázek. Bude zahrnovat také kapitolu o obchodu a udržitelném rozvoji.

5.5 Chile

Vývoj obchodu a využívání preferencí

²⁹ Za období od 1. července 2016 do 30. června 2017.

³⁰ Pouze čtyři členské státy EU nevykazují v roce 2017 nižší míry využívání preferencí pro svůj vývoz do Mexika oproti roku 2016. Německo, na které připadá téměř třetina celkového vývozu z EU do Mexika způsobilého pro preferenční sazby, zaznamenalo pokles své míry využívání preferencí z 82 % v roce 2016 na 66 % v roce 2017. To souvisí především s nižším využíváním preferencí Německem v rámci kapitol 87 (motorová vozidla) a 85 (elektrické stroje) harmonizovaného systému (HS).

Ačkoli dohoda o volném obchodu pomohla tento dopad zmírnit, EU postupně ztrácela svůj tržní podíl v Chile ve prospěch jiných obchodních partnerů, jako jsou Čína a USA, a je v současnosti třetím největším obchodním partnerem Chile. V roce 2017 dvoustranný obchod se zbožím mezi EU a Chile vzrostl v porovnání s rokem 2016 o téměř 7 %, přičemž dovoz do EU rostl relativně silněji, částečně v důsledku obnovení cen mědi.

Vývoz z EU vysoce převyšoval celní kvóty udělované Chile na sýr, ačkoli se kvóta každoročně zvyšuje o 75 tun. Chile využívá své kvóty pouze částečně.

Míra využívání preferencí u dovozu z Chile do EU byla v průběhu posledních tří let stabilní, přibližně 95–96 %. Míra využívání preferencí u vývozu z EU do Chile se zvýšila ze 74 % v roce 2016 na 76 % v roce 2017. Vývoz služeb z EU do Chile se mezi lety 2010 a 2016 zvýšil o 25 %, zatímco dovoz do EU se zvýšil o 18 %. EU zůstává největším poskytovatelem přímých zahraničních investic v Chile. Pokračující pokles toků přímých zahraničních investic z EU je způsoben poklesem relativního významu těžebního průmyslu v chilském hospodářství, ve kterém dříve představoval více než 45 % celkových přímých zahraničních investic v zemi.

Italský design dává o sobě v Chile vědět za pomoci obchodních dohod EU

Společnost Moving založená v roce 1980 je výrobce židlí z italského regionu Benátsko. Společnost zaměstnává 45 osob a vytváří účtyhodných 85–90 % svého obratu z vývozu. Obchodní dohoda EU s Chile, která vstoupila v platnost v roce 2003, odstranila veškerá cla na nábytek, což vedlo k růstu poptávky po výrobcích společnosti Moving. Vývoz italských židlí do Chile se od vstupu obchodní dohody mezi EU a Chile v platnost v roce 2003 více než zdvojnásobil s nárůstem o 103 % z hlediska hodnoty a o 121,4 % z hlediska množství. To podstatně přispělo k celkovému růstu obratu společnosti. Obchodní dohoda EU s Chile umožnila společnosti Moving kompenzovat pokles poptávky na jiných mezinárodních trzích a udržet si stabilní pracovní sílu. Společnost Moving byla navíc schopna investovat 300 000 EUR do nových strojů a nasměrovat finanční prostředky do výzkumu pro vývoj výrobků speciálně pro chilský trh.

Pokrok, nevyřešené otázky a výhled

V březnu 2017 otevřelo Chile svůj trh pro hovězí maso z EU. V současnosti posuzuje potřebné aktualizace dohod v oblasti vína a lihovin z roku 2002. Chile bude muset přijmout další kroky, aby plně provádělo své závazky ohledně zadávání vládních zakázek. Stejně jako v případě Mexika se EU a Chile rozhodly modernizovat a nahradit stávající obchodní dohodu novým a ambiciózním rámcem pro dvoustranný obchod a investice.

5.6 Celní unie s Tureckem

Vývoj obchodu a využívání preferencí

Turecko je druhým největším obchodním partnerem EU v rámci dohod o volném obchodu a pátým největším obchodním partnerem EU celkově. V roce 2017 se v porovnání s rokem 2016 zvýšil jak vývoz z EU do Turecka (o 8,4 %), tak i dovoz z Turecka do EU (o 4,5 %). Ve stejném časovém rámci se významně snížil schodek obchodní bilance EU v zemědělství z 1,4 miliardy EUR v roce 2016 na 0,8 miliardy EUR v roce 2017. Využívání preferencí zůstalo vysoké na obou stranách: míra využívání preferencí u dovozu z Turecka do EU zůstala stabilní na zhruba 92 %, zatímco míra využívání preferencí u vývozu z EU do Turecka se mírně snížila z 95 % na 94 %.

Modernizace celní unie

V roce 2016 přijala Komise návrh na modernizaci celní unie s cílem zlepšit její fungování a rozšířit její působnost tak, aby odrážela její novější obchodní dohody. Návrh čeká na schválení v Radě. Rada pro obecné záležitosti však dne 26. června 2018 dospěla k závěru, že se nepředpokládá žádná další práce na modernizaci celní unie mezi EU a Tureckem.

5.7 Dohoda o stabilizaci a přidružení se západním Balkánem

Přehled – aktuální stav

„Dohody o stabilizaci a přidružení“ uzavřené mezi roky 2001 a 2016 s našimi západobalkánskými partnery zahrnujícími Albánii, Bývalou jugoslávskou republiku Makedonii, Černou Horu, Srbsko, Bosnu a Hercegovinu a Kosovo* podporují ekonomický rozvoj a politickou stabilizaci regionu. Dohody o stabilizaci a přidružení jsou právním nástrojem pro sladění právních předpisů těchto zemí s *acquis* EU s cílem jejich přípravy na postupnou integraci na trhu Evropské unie. Kromě Kosova (kde dohoda o stabilizaci a přidružení vstoupila v platnost přímo a zahrnovala také obchodní část) předcházely vstupu v platnost dohod o stabilizaci a přidružení vstup v platnost prozatímních dohod, které se týkaly obchodních záležitostí. Tyto prozatímní dohody zřídily mezi EU a každým západobalkánským partnerem jednotlivé oblasti volného obchodu, v nichž byla odstraněna cla a množstevní omezení pro dvoustranný obchod se zbožím, s několika málo výjimkami týkajícími se většinou zemědělských produktů a produktů rybolovu. Dohody o stabilizaci a přidružení zahrnují rovněž doplňující ustanovení týkající se hospodářské soutěže, ochrany práv duševního vlastnictví a celní spolupráce, závazků v oblasti služeb a usazování a sbližování s *acquis* EU v oblasti zadávání vládních zakázek a normalizace.

Všichni západobalkánští partneři jsou kandidáty nebo potenciálními kandidáty na členství v Evropské unii. Srbsko a Černá Hora v současnosti o přistoupení jedná.

EU podporuje úsilí západobalkánských partnerů rozvíjet od roku 2017 regionální hospodářský prostor navazující na oblast volného obchodu zřízenou [Středoevropskou dohodou o volném obchodu](#) v roce 2006. Cílem regionálního hospodářského prostoru západního Balkánu je vytvořit oblast, ve které se může bez překážek pohybovat zboží, služby, investice a kvalifikovaní pracovníci.

Vývoj obchodu a využívání preferencí

Obchod se západobalkánským regionem se od roku 2007 více než zdvojnásobil a rozšíření obchodu přineslo obvykle výhody zemím západního Balkánu: za 10 let region zvýšil svůj vývoz do EU o 142 % oproti skromnějšímu nárůstu vývozu z EU do regionu o 84 %. V roce

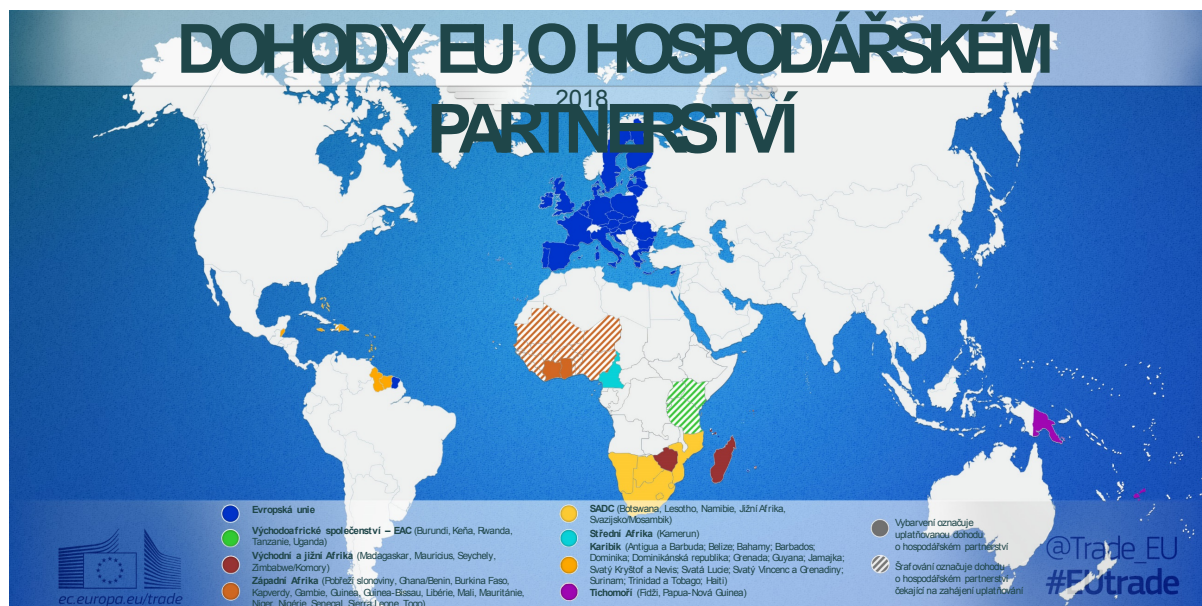
2017 zůstaly míry využívání preferencí u dovozu ze všech zemí západního Balkánu do EU vysoké, v průměru 91 %. Tam, kde byly údaje k dispozici, byla míra využívání preferencí u vývozu z EU rovněž poměrně vysoká (78 % pro Albánii; 89 % pro Bývalou jugoslávskou republiku Makedonii; 86 % pro Černou Horu a 91 % pro Srbsko).

Hlavní výzvy v oblasti provádění

Výzvy společné všem západobalkánským partnerům zahrnují nedostatek transparentnosti, zejména v postupu zadávání veřejných zakázek, rozsáhlý neformální sektor a nedostatečně systematické, účinné a transparentní prosazování práva, mj. v rámci inspekci a řešení obchodních sporů. Zlepšení podnikatelského prostředí bude tudíž zásadní k tomu, aby společnosti plně využívaly příležitostí v rámci dohod o stabilizaci a přidružení.

6. DOHODY O HOSPODÁŘSKÉM PARTNERSTVÍ S AFRICKÝMI, KARIBSKÝMI A TICHOMOŘSKÝMI ZEMĚMI (AKT)

V roce 2017 se provádělo celkem sedm dohod o hospodářském partnerství s 29 zeměmi AKT. Tyto země zahrnují 14 karibských zemí, 13 afrických zemí a dvě tichomořské země.

Podle dohod o hospodářském partnerství poskytuje EU přístup bez cel a kvót pro všechny výrobky od prvního dne zvýhodnění zemí AKT, zatímco země AKT se zavazují liberalizovat přibližně 80 % obchodu během období 15 až 20 let. Jsou navržena pravidla původu a zvláštní záruky na podporu ekonomického rozvoje, diverzifikace vývozu a regionální integrace v partnerských zemích. Vývoz partnerů dohod o hospodářském partnerství ještě není dostatečně diverzifikovaný, takže hodnotu meziročních obchodních toků výrazně ovlivňuje kolísání cen komodit.

Cílem podpory EU ve prospěch provádění dohod o hospodářském partnerství je podpořit rozvoj soukromého sektoru a tvorbu pracovních míst, zvýšit obchod a přilákat investice, mj. do konkrétních odvětví, jako je zemědělství. V souvislosti se všemi dohodami o hospodářském partnerství se poskytuje rozvojová pomoc týkající se obchodu a jsou přidělovány finanční prostředky v rámci Evropského rozvojového fondu (ERF). Tuto podporu doplňují členské státy EU, které rovněž poskytují financování, zejména v rámci [strategie pomoci na podporu obchodu](#)³¹, a dále programy v rámci AKT. Inteligentní kombinace pomoci na podporu obchodu, podpory provádění dohod o hospodářském partnerství a [evropského](#)

³¹ Strategie EU pro pomoc na podporu obchodu je založena na závěrečích Rady ze dne 12. prosince 2005 (dok. 15791/05), ze dne 16. října 2006 (dok. 14018/06) a ze dne 15. května 2007 (dok. 9555/07).

[plánu vnějších investic](#)³² v budoucnu umožní partnerům lépe využít příležitostí, které dohody o hospodářském partnerství nabízí.

Budování kapacity pro obchod – příklady podpory EU při provádění dohod o hospodářském partnerství

Cílem podpory provádění dohod o hospodářském partnerství je rozvinout kapacitu v oblasti obchodní politiky, zlepšit podnikatelské prostředí a posílit kapacitu soukromého sektoru v partnerských zemích na straně nabídky. Například v rámci dohody o hospodářském partnerství s východní a jižní Afrikou (ESA) provádí Mauricius s podporou EU projekt zaměřený na usnadnění podnikání a zlepšení regulačního rámce pro investice. Byla vyvinuta elektronická platforma pro udělování licencí jako jednotné vstupní místo pro podnikatelská oprávnění a povolení, což zkracuje a zjednodušuje postup podávání žádostí. V regionu Jihoafrické společenství pro rozvoj (SADC) získaly státní správy podporu v oblasti cel, řízení sanitární a fytosanitární oblasti a usnadnění obchodu, což napomáhá jak regionálnímu obchodu, tak vývozu do EU.

V červenci 2017 EU dodatečně přispěla částkou 5 milionů EUR na program pro obchod „Hub and Spokes“. V rámci tohoto programu s hvězdicovou strukturou obchodní poradci („spokes“ – paprsky) posilují a zvyšují kapacitu vládních ministerstev, zatímco regionální obchodní poradci („hubs“ – centrální body) poskytují pomoc hlavním regionální organizacím. Cílem je zvýšit kapacitu klíčových zúčastněných stran ve veřejném i soukromém sektoru v zemích AKT, a přispět tak k formulaci, vyjednávání a provádění obchodních politik a dohod, jako jsou dohody o hospodářském partnerství.

Podstatná část rozvojové spolupráce (v rámci všech dostupných nástrojů vnější pomoci EU, včetně kombinování zdrojů financování) poskytuje podporu oblastem politiky souvisejícím s dohodou o hospodářském partnerství v příslušných partnerských zemích a regionech včetně rozvoje malých a středních podniků, industrializace, odborného vzdělávání, zemědělského rozvoje a propojení (dopravní a energetické infrastruktury).

6.1. Dohoda o hospodářském partnerství s Jihoafrickým společenstvím pro rozvoj (SADC)

V průběhu prvního celého roku provádění dohody o hospodářském partnerství Jižní Afrika i EU hojně využívaly nově liberalizovaných celních položek. Zvýšil se vývoz koncentrátů pro výrobu nealkoholických nápojů, a také tropického ovoce a ořechů z Botswany, Lesotha, Namibie a Svazijska do EU. Někteří afričtí partneři dohod o hospodářském partnerství – zejména Mosambik, Svazijsko a Zimbabwe (které provádí dohodu o hospodářském partnerství s východní a jižní Afrikou) – zažili pokles svého vývozu cukru do EU v důsledku nárůstu celosvětové konkurence jiných výrobců, jakož i ukončení režimu kvót Unie na cukr. První fórum občanské společnosti bylo zorganizováno v Jižní Africe v říjnu 2017.

³² Viz sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance ze dne 14. září 2016; COM(2016) 581 final.

Projednávala se zde úloha dohod o hospodářském partnerství v udržitelném rozvoji, včetně jeho environmentálních a pracovních aspektů.

V roce 2017 EU nadále se státy dohody o hospodářském partnerství se SADC, zejména s Jižní Afrikou, projednávala překážky obchodu v odvětvích drůbeže a textilu.

6.2. Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství se státy východní a jižní Afriky

Vývoz čtyř partnerských zemí prozatímní dohody o hospodářském partnerství se státy východní a jižní Afriky do EU v roce 2017 znovu vzrostl, a to o 15,3 %. Partneri dohody o hospodářském partnerství navrhli prohloubit dohodu směrem k plné dohodě o hospodářském partnerství, která se vztahuje na témata přesahující obchod se zbožím.

Mauricijské květiny z jedlých oplatků putují na stoly v Evropské unii

V roce 2017 si téměř polovina mauricijského vývozu našla cestu na trh EU. Jednou ze společností, které mají z dohody o hospodářském partnerství prospěch, je Creasim Ltd, mauricijská společnost, jež vyrábí jedlé dekorace dortů v podobě oplátkových květů, plodů a listů pro cukrářské a pekařské výrobky. Na trhy EU vyváží více než 180 tun dekorací dortů ročně, což představuje 60 % jejího obrátu. Společnost Creasim má 230 pracovníků, z toho 30 % bylo zaměstnáno od doby, kdy dohoda o hospodářském partnerství vstoupila v platnost. Oblíbenost opalek v EU stále roste vzhledem k jejich nízké ceně a nízké kalorické hodnotě. Registrované vzory a modely se vyrábí ručně a podléhají přísné kontrole kvality, jež je v souladu s normami EU.

6.3. Dohoda o volném obchodu s Fórem karibské skupiny států AKT (CARIFORUM)

Karibský vývoz do EU se v roce 2017 zvýšil o 12 % i přes pokles vývozu banánů, kakaa a rýže v důsledku cyklonů. Karibské země doposud nezaznamenaly významné přínosy z liberalizace obchodu se službami. Hraje v tom roli více faktorů včetně nedostatečného provádění u některých partnerů, nedostatečné kapacity nabídky, ale rovněž vízových režimů členských států EU a nedostatečných údajů o službách. Pro vyřešení těchto otázek se partneri dohody o hospodářském partnerství dohodli zřídit specializovaný Výbor pro obchod službami. Zástupci občanské společnosti (poradní výbor dohody o hospodářském partnerství) se v roce 2017 setkali potřeť. Občanská společnost ve svých doporučeních vyzvala k včasnému přijetí monitorovacího mechanismu a zdůraznila potřebu dodržovat při provádění dohody o hospodářském partnerství sociální aspekty a základní pracovní normy.

6.4. Tichomořská dohoda o hospodářském partnerství a dohoda o hospodářském partnerství s Ghanou, Pobřežím slonoviny a Kamerunem

V Tichomoří zvyšuje Papua-Nová Guinea nadále svůj vývoz přípravků a konzervovaných výrobků z ryb (většinou konzervovaných tuňáků). V roce 2017 vzrostl vývoz o 48,7 %. Západní a střední Afrika, Ghana, Pobřeží slonoviny a Kamerun nadále zvyšovaly v rámci svých příslušných dohod o hospodářském partnerství vývoz zpracovaných výrobků z kakaa.

Více banánů z Pobřeží slonoviny

Dovoz banánů z Pobřeží slonoviny do EU vzrostl v průběhu uplynulého desetiletí (2007–2017) o 80 %, ačkoli celkový dovoz banánů do EU se zvýšil pouze o 50 %. Z hlediska množství se vývoz v roce 2017 zvýšil na 316 000 tun (což v roce 2017 představuje hodnotu 235 milionů EUR). K vzestupnému trendu napomohlo zajištění dlouhodobého přístupu na evropský trh bez cel a kvót prostřednictvím dohody o hospodářském partnerství. Produkce banánů na vývoz činí v Pobřeží slonoviny asi 10 % zemědělského HDP. Produkce banánů je náročná na pracovní síly a míra zaměstnanosti je zde vyšší než v jiných zemědělských odvětvích v zemi. Odvětví zaměstnává přibližně 10 000 pracovníků přímo, dalších 3 300 pracovníků se zabývá pomocnými činnostmi. Vezmeme-li v úvahu rodinné příslušníky, závisí na odvětví pěstování banánů živobytí 60 000 osob.

Zpracované kakao z Ghany vytváří přidanou hodnotu na místní úrovni

Klíčovým úspěchem Ghany je její schopnost zvýšit vývoz zpracovaných výrobků z kaka a do EU, a to díky přístupu na trh bez cel a kvót v rámci dohody o hospodářském partnerství. Za posledních deset let Ghana zvýšila svůj vývoz kakaového másla, kakaové pasty a kakaového prášku do EU o 237 %. Ve srovnání s tím vývoz zpracovaného kaka a do EU z Nigérie, která zůstala v rámci obchodního režimu všeobecného systému preferencí (GSP), stagnoval.

Přechod od vývozu surových kakaových bobů k místně zpracovaným kakaovým výrobkům činí Ghanu odolnější vůči kolísajícím světovým tržním cenám surovin. Nízké ceny za kakaové boby vedly v roce 2017 k poklesu vývozu kakaových bobů z Ghany do EU o 400 milionů EUR. Vývoz zpracovaného kaka a naopak pokračoval ve vzestupném trendu.

7. OBCHOD A UDRŽITELNÝ ROZVOJ: AKTUALIZOVANÉ INFORMACE O NEDÁVNÝCH ČINNOSTECH

Všechny dohody o volném obchodu a prohloubené a komplexní zóny volného obchodu „nové generace“, které EU uzavřela od roku 2010, zahrnují kapitolu o obchodu a udržitelném rozvoji s právně závaznými závazky, na jejichž prosazování dohlíží výbory pro obchod a udržitelný rozvoj, které zasedají jednou ročně.

V roce 2017 došlo k intenzivní politické debatě, které se účastnily orgány EU, členské státy EU a občanská společnost a v níž se řešilo, jak učinit provádění kapitol o obchodu a udržitelném rozvoji účinnějším a jak zlepšit jejich prosazování a zároveň znovu potvrdit základní mezinárodní závazky, včetně Pařížské dohody o změně klimatu. Za tímto účelem zveřejnily útvary Komise dne 26. února 2018 [neoficiální dokument](#), který předkládá přepracovanou strategii založenou na akčním plánu s 15 konkrétními body. Ty jsou seskupeny do čtyř široce pojatých položek odrážejících konsensus, jenž vyplynul z debaty o oblastech, v nichž je třeba dosáhnout zlepšení:

- 1) spolupráce (s členskými státy EU, Evropským parlamentem a mezinárodními organizacemi);
- 2) umožnit občanské společnosti, včetně sociálních partnerů, aby hrála při provádění svoji úlohu;
- 3) přinést výsledky (mj. pomocí stanovení priorit pro konkrétní partnery, důraznějšího prosazování a lepšího tematického pokrytí, pokud jde o ustanovení týkající se práce a změny klimatu, jakož i navýšení dostupných zdrojů v rámci [strategie pomoci na podporu obchodu](#) i mimo ni); a
- 4) posílená komunikace a transparentnost.

Nyní je prioritou plnohodnotné provádění patnáctibodového akčního plánu se zřetelem k tomu, že přezkoumání se předpokládá po pěti letech.

Při provádění kapitol o obchodu a udržitelném rozvoji Komise zajišťuje úzkou koordinaci s členskými státy EU prostřednictvím specializované expertní skupiny pro obchod a udržitelný rozvoj, která zasedá čtyřikrát za rok. V rámci obchodních dohod byly zřízeny interní poradní skupiny občanské společnosti, které se pravidelně setkávají a mají podporu Evropského hospodářského a sociálního výboru.

EU nadále naléhá na své partnery, aby zavedli mechanismy pro vyvážený a transparentní dialog o otázkách souvisejících s obchodem a udržitelným rozvojem, a posiluje finanční zdroje na podporu účasti zainteresovaných stran. Ustavení interní poradní skupiny v Kolumbii lze vyzdvihnout jako významný pokrok v tomto ohledu.

Pokrok v provádění podstatných závazků v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje probíhá různou rychlostí, jež odráží povahu výzev, kterým jednotliví partneři čelí. Silnější zapojení EU přesto začíná přinášet výsledky. Došlo například k povzbudivým signálům z Jižní Koreje, jejíž orgány oznámily veřejnosti EU harmonogram pro třístranná jednání o přezkumu zákoníku práce a jiných zákonů s cílem připravit půdu pro ratifikaci čtyř dosud neratifikovaných základních úmluv MOP Jižní Koreou (viz [shrnutí diskuze na 6. zasedání výboru pro obchod a udržitelný rozvoj](#)). Útvary Komise tento proces pečlivě sledují a podle

potřeby přijmou další opatření. Ve Střední Americe spolupracovala EU s vládami jednotlivých zemí a interními poradními skupinami s cílem prosazovat závazky v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje v obtížné situaci, a to ve spolupráci s MOP a dalšími mezinárodními subjekty. Pokud jde o Peru, EU stupňuje své úsilí o zajištění toho, aby se zrychlilo provádění. Žádost, kterou skupina organizací občanské společnosti zaslala Komisi, dále odhalila potřebu, aby peruánské orgány do záležitostí obchodu a udržitelného rozvoje formálně zapojily svou domácí občanskou společnost.

Činnosti týkající se obchodu a udržitelného rozvoje se netýkají pouze dohod o volném obchodu a prohloubených a komplexních zón volného obchodu „nové generace“, ale souvisejí rovněž s jinými druhy obchodních dohod, jako jsou dohody o hospodářském partnerství (viz například zasedání prvního fóra občanské společnosti v rámci SADC, jak je uvedeno v oddíle 6.1).

Řada programů a projektů financovaných EU rovněž přispívá k provádění cílů obchodu a udržitelného rozvoje v zemích, na které se vztahují obchodní dohody EU, i mimo ně³³.

Kromě toho se na podporu činností, jež přispějí k cílům obchodu a udržitelného rozvoje, zaměřují [evropský plán vnějších investic](#) a nařízení (EU) 2017/1601 ze dne 26. září 2017³⁴.

³³ Viz například program „Switch Africa Green“, který podporuje úsilí afrických zemí o dosažení udržitelného rozvoje prostřednictvím přechodu na zelenou ekonomiku podporující začlenění; <https://www.switchafricagreen.org/index.php?lang=en>

³⁴ Viz nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1601 ze dne 26. září 2017 o zřízení Evropského fondu pro udržitelný rozvoj (EFSD), záruky EFSD a záručního fondu EFSD.

8. V CENTRU POZORNOSTI: OBCHOD SE ZEMĚDĚLSKO-POTRAVINÁŘSKÝMI PRODUKTY V RÁMCI DOHOD O VOLNÉM OBCHODU

Príspevek dohod o voľnom obchode EU k obchodu se zemědělsko-potravinářskými produkty: stav v roce 2017

Obchod se zemědělsko-potravinářskými produkty v rámci dohod o volném obchodu roste a významně přispívá k úspěchu vývozu zemědělsko-potravinářských produktů z EU. V roce 2017 tvořil obchod se zemědělsko-potravinářskými produkty EU s partnerskými zeměmi dohod o volném obchodu třetinu celkového vývozu zemědělsko-potravinářských produktů EU a více než 40 % dovozu. Obchod v rámci dohod EU o volném obchodu „první generace“ (zejména se Švýcarskem, Norskem a Alžírskem) byl významným příspěvkem k 20 miliardám EUR přebytku EU v celkovém obchodu se zemědělsko-potravinářskými produkty v roce 2017. V rámci dohody o volném obchodu „nové generace“ s Jižní Koreou, pátou největší destinací vývozu zemědělsko-potravinářských produktů v rámci dohod o volném obchodu, se vývoz z EU v tomto odvětví za posledních osm let zvýšil o 113 %. Mezi lety 2016 a 2017 se vývoz z EU do Jižní Koreje zvýšil o 10 % z 2,6 na 2,9 miliardy EUR. Předpokládá se, že dohoda s Kanadou (tj. dohoda CETA) poskytne velké přínosy, jak bude její provádění postupovat. Cílem dohody CETA je postupné odstranění cel na 91 % všech zemědělských celních položek.

Vývoz z EU v rámci dohod o volném obchodu je celkem rovnoměrně rozdělen mezi prvotní zemědělské produkty a zpracované potraviny a nápoje. V roce 2017 byly hlavními vývozními destinacemi Švýcarsko, Norsko, Turecko, Kanada, Jižní Korea a Alžírsko, na které připadlo 55 % vývozu zemědělsko-potravinářských produktů do zemí s dohodou o volném obchodu a 19 % celkového vývozu zemědělsko-potravinářských produktů EU. Ukrajina je v současnosti prvním zdrojem zemědělského dovozu EU v rámci dohod o volném obchodu (zejména pro obiloviny, rostlinné oleje a olejnatá semena). V roce 2017 dovoz z této země vzrostl o třetinu. Ukrajina, Švýcarsko, Turecko, Pobřeží slonoviny, Jižní Afrika, Kolumbie a Chile představovaly v roce 2017 51 % celkového dovozu zemědělsko-potravinářských produktů ze zemí dohody o volném obchodu a 22 % celkového dovozu těchto produktů do EU. Většinu dovozu do EU tvoří prvotní zemědělské produkty jako tropické ovoce, kakao, zelenina a káva (72 %), zpracované potraviny a nápoje tvoří 22 %.

Dohody o volném obchodu otevírají trhy se zemědělskými produkty, potravinami a nápoji, takže přinášejí přidanou hodnotu a vytvářejí pracovní příležitosti v zemědělské prvovýrobě, jakož i ve zpracování potravin, jak ukazuje [studie o dopadu obchodních dohod EU na zemědělské odvětví](#) vypracovaná pro Komisi společností Copenhagen Economics a dokončená v roce 2016. V roce 2017 Komise opět zasáhla, aby podpořila obchod se zemědělskými produkty, mimo jiné návštěvou na vysoké úrovni v Kanadě a propagací potravin a nápojů z EU na hlavních mezinárodních veletrzích (např. v Torontu a Abú Dhabí). Vedle více než 100 jednotlivých propagačních programů, které již běží, Komise v roce 2017 vybrala 33 dalších návrhů na propagaci zemědělsko-potravinářských produktů EU v třetích zemích, jež budou realizovány mezi lety 2018 a 2020. Některé z těchto kampaní spolufinancovaných EU zahrnují například propagaci jablek se zeměpisným označením v Egyptě nebo podporu vývozu šunek a sýrů z EU do Mexika.

Vývozci z EU mohou využívat více než 600 preferenčních celních kvót udělovaných našimi partnery dohod o volném obchodu. Využívání celních kvót se z různých důvodů liší mezi

zeměmi a výrobky a Komise se snaží jeho míru zlepšit. V roce 2017 se jí podařilo získat zlepšené podmínky přístupu na trh pro vývoz hovězího masa z EU do Turecka.

Ustanovení dohody o volném obchodu o sanitárních a fytosanitárních aspektech se používají k řešení překážek obchodu souvisejících se sanitárními a fytosanitárními opatřeními v partnerských zemích. V roce 2017 například Komise dosáhla pro několik členských států EU zvýšený přístup na trh pro vepřové maso v Mexiku a mléčné výrobky EU v Peru. Ukrajina zrušila svůj dočasný zákaz na drůbež související s influencí ptáků a Japonsko odstranilo zákaz dovozu hovězího masa kvůli BSE (bovinní spongiformní encefalopatii) pro další dva členské státy. Dohody o volném obchodu obsahují rovněž ustanovení podporující vysokou úroveň ochrany zdraví zvířat a rostlin u obchodních partnerů EU, mj. v zemích Východního partnerství a v zemích západního Balkánu. Nedávným úspěchem bylo přijetí sanitárních a fytosanitárních strategií pro Moldavsko a Gruzii příslušnými podvýbory DCFTA. Rovněž Ukrajina dokončuje jednání s Komisí v této záležitosti.

Dohody o volném obchodu stanoví ochranu stěžejních výrobků EU jako *Aceto Balsamico di Modena*, *Feta*, *Reblochon*, *Prosciutto di Parma* nebo *Queso Manchego*, jakož i vín a lihovin, které jsou chráněny na základě zeměpisných označení³⁵. Novější dohody EU o volném obchodu zajišťují vysokou úroveň a značný rozsah ochrany zeměpisných označení v zemích, které předtím většinou žádnou ochranu nenabízely. Například Ekvádor bude chránit 116 zeměpisných označení EU. Kromě zeměpisných označení pro vína a lihoviny chráněných v Kanadě od roku 2003 požívá od září 2017 v rámci dohody CETA ochrany 143 zemědělsko-potravinářských zeměpisných označení EU. V Moldavsku byla zajištěna ochrana označení *Prosecco*, čímž se vyřešil dlouhodobý soudní spor.

Dohody o volném obchodu předpokládají ochranu výrobců EU, kteří se zaměřují na citlivé výrobky, jako je hovězí maso, drůbež nebo cukr. Ty jsou z preferenčního obchodu buď zcela vyloučeny, nebo – jsou-li vyloučeny částečně – vztahuje se na ně celkově přibližně 360 celních kvót EU. Pro citlivé ovoce a zeleninu se během vrcholné sezony sklizně v EU použije režim vstupní ceny.

Cílem dohod o volném obchodu je kromě toho podporovat místní zemědělské odvětví v rozvojových zemích, jako jsou země AKT nebo někteří partneři ze Střední a Latinské Ameriky. Dohody EU o hospodářském partnerství se zaměřují na rozvojové cíle a přinášejí výsledky v podpoře kapacity zemědělského odvětví v mnoha zemích AKT: mezi roky 2007 a 2017 se hodnota dovozu zemědělsko-potravinářských produktů ze zemí s dohodou o hospodářském partnerství zvýšila o 71 %, většinou v případě komodit jako tropické ovoce, kakao nebo káva, jež se v EU nepěstují. Navíc ačkoli vývoz z EU do Střední Ameriky a Kolumbie, Ekvádoru a Peru rostl, tyto země dosahují přebytku v obchodu se zemědělsko-potravinářskými produkty na základě dovozu čerstvého tropického ovoce, jako jsou banány, do EU.

Komise spolupracuje se svými partnery dohod o volném obchodu na širokém spektru důležitých otázek souvisejících s obchodem se zemědělskými produkty počínaje technickou

³⁵ Zeměpisné označení je rozlišující označení používané k identifikaci výrobku jakožto výrobku pocházejícího z území konkrétní země, regionu nebo lokality, kde je jeho kvalita, pověst nebo jiná vlastnost spojena s jeho zeměpisným původem.

pomocí EU v odvětví zemědělství a rozvoje venkova až po zlepšování kontrolních systémů pro bezpečnost potravin.

Provádění dohod o volném obchodu v zemědělsko-potravinářském odvětví: současné a budoucí činnosti

Komise je činná na několika frontách, aby zajistila, že dohody o volném obchodu přinesou zemědělskému odvětví výhody, mimo jiné tyto:

- ✓ Vyřízení nevyřešených otázek přístupu na trh, jako je vývoz hovězího masa z EU do Jižní Koreje a uznávání regionalizace EU, zejména pro vývoz drůbeže a vepřového masa z EU do Jižní Koreje, Japonska a Jižní Afriky.
- ✓ Účinné provádění dohody CETA (např. sledování využívání přidělování a převodů celních kvót na sýr a shromažďování informací o nich) a příprava na dohodu o hospodářském partnerství s Japonskem (jakmile bude plně prováděna, zliberalizuje 87 % současného vývozu zemědělsko-potravinářských produktů).
- ✓ Sledování a zlepšování využívání celních kvót.
- ✓ Prosazování ochrany zeměpisných označení (např. CETA, Chile a Kolumbie, Ekvádor a Peru) a pokrok v procesu doplňování dalších zeměpisných označení EU na seznam chráněných zeměpisných označení v rámci dohod o volném obchodu (Jižní Korea).
- ✓ Sledování stabilizačního mechanismu pro banány z Kolumbie, Ekvádoru, Peru a Střední Ameriky.
- ✓ Posílení spolupráce s partnery dohod o volném obchodu (např. s Kanadou nebo Japonskem) ohledně významných otázek společného zájmu, jako jsou dobré životní podmínky zvířat a antimikrobiální rezistence.
- ✓ Mobilizace využívání finančních prostředků EU na poskytování technické pomoci, např. v regionu Východního partnerství (za účelem dalšího přizpůsobení právních předpisů *acquis* EU v Gruzii, Moldavsku a na Ukrajině), na západním Balkáně nebo v zemích AKT.

9. AKTUÁLNÍ INFORMACE O PROBÍHAJÍCÍCH A BUDOUCÍCH ČINNOSTECH

Komise se podílela na otevřené diskusi s Evropským parlamentem o provádění dohod o volném obchodu, včetně [usnesení Evropského parlamentu k výroční zprávě Komise o provádění společné obchodní politiky](#). Komise bude i nadále podávat každý rok zprávu o provádění dohod EU o volném obchodu Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů.

Komise se zabývá řadou činností s cílem pomoci lidem a podnikům vytěžit z dohod o volném obchodu co nejvíce, přičemž vychází ze stávajících nástrojů a postupů, ale vyvíjí i nové:

- ✓ Pro usnadnění využívání dohod o volném obchodu malými a středními podniky vyvíjí Komise on-line portál pro dovoz a vývoz EU, který integruje informace z její databáze o přístupu na trh a z asistenční služby EU pro obchodníky. Portál bude mimo jiné nabízet informace o konkrétních výrobcích a pokyny ohledně postupů celního řízení podporované systémem varování přizpůsobeným pro jednotlivé uživatele. Aktuální informace o preferenčních celních sazbách lze rovněž najít v [databázi EU TARIC](#) a podrobné informace o preferenčních pravidlech původu a souvisejících postupech lze nalézt také na webových stránkách Komise věnovaných clům.
- ✓ Komise se snaží získat od partnerů spolehlivé údaje, které by jí umožnily zjistit míry využívání preferencí u vývozu z EU, projednává otázky s partnery a případně poskytuje pomoc. Počínaje dohodou CETA budou nové dohody obsahovat závazná ustanovení o pravidelné výměně údajů. Komise rovněž vyhledává další informace, jež mohou vyplynout na základě prozkoumání jiných ukazatelů, jako je míra úspor na clech, pomocí které se měří, jaká je skutečná úspora cla v porovnání s celkovou možnou úsporou na clech³⁶.
- ✓ Nová expertní skupina pro obchodní dohody EU poskytuje Komisi poradenství ohledně provádění dohod o volném obchodu. Občanská společnost poskytuje vstupy mimo jiné prostřednictvím pravidelných dialogů občanské společnosti.
- ✓ Komise v nedávné době posílila spolupráci s členskými státy EU ohledně průřezových otázek souvisejících s prováděním dohod o volném obchodu prostřednictvím specializované sítě koordinátorů dohod o volném obchodu.
- ✓ S cílem projednat provádění kapitol o obchodu a udržitelném rozvoji, zejména praktické aspekty 15bodového akčního plánu pro obchod a udržitelný rozvoj, nyní čtyřikrát ročně zasedá specializovaná skupina odborníků členských států na obchod a udržitelný rozvoj. Příslušné útvary Komise si kromě toho pro roky 2018 a 2019 objednaly průzkumy

³⁶ Tento ukazatel by mohl pomoci určit odvětví, ve kterých jsou výchozí hodnota vývozu a možné úspory na clech vysoké a kde je důležité zlepšit výkonnost (viz rovněž studie z roku 2018 od Nilssona a Preillona dostupná na adrese http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/june/tradoc_156931.pdf).

o uplatňování základních pracovních norem a o pracovních podmínkách ve 29 zemích, na které se vztahují závazky v GSP+ a v dohodách o volném obchodu.

- ✓ S cílem zvýšit transparentnost bude Komise počínaje dohodou CETA zveřejňovat informace týkající se dialogů o dohodách FTA a schůzích výborů, a to na své webové stránce [Transparency in Action](#) (Transparentnost v akci). Ve spolupráci se svými partnery bude Komise usilovat o zvýšení transparentnosti pro stávající dohody o volném obchodu.
- ✓ Aby se zajistilo, že dohody o volném obchodu začnou fungovat co nejdříve, Komise poskytne před zahájením jejich uplatňování na svých internetových stránkách komplexní informace. Počínaje dohodou CETA dále Komise kromě prozatímního znění dohody o volném obchodu zveřejní informativní přehledy, podrobného průvodce pro podniky, příběhy vývozců a infografiky. S cílem lépe se připravit na provádění nových dohod o volném obchodu investovala Komise ve vhodných případech do studií o vnitrostátním právním rámci několika partnerských zemí.
- ✓ Komise rovněž spolu s členskými státy EU propaguje provádění dohod o volném obchodu prostřednictvím akcí „Market Access Day“ (Den přístupu na trh) s využitím zkušeností shromážděných pomocí svého partnerství pro přístup na trh. Síť [Enterprise Europe Network](#) (EEN) a agentury členských států EU na podporu obchodu v Evropě i zahraničí společně s podnikatelskými a obchodními sdruženími, jako je celosvětová síť evropských podnikatelských organizací (EBO WWN), informují o konkrétních příležitostech nabízených dohodami o volném obchodu a propagují je.
- ✓ Na podporu provádění dohod o volném obchodu se týmy pro přístup na trh v rámci delegací EU ve třetích zemích snaží využívat finanční prostředky EU, jako je nástroj partnerství nebo jiné příslušné nástroje. [Strategie EU pro pomoc na podporu obchodu](#) a [evropský plán vnějších investic](#) podporují malé společnosti z rozvojových zemí v tom, aby využily příležitostí plynoucích z dohod o volném obchodu. Zastřešující evropská iniciativa Evropská ekonomická diplomacie spuštěná v roce 2017 zajišťuje, aby se různé politiky EU vzájemně posilovaly při podpoře klíčových ekonomických priorit, přičemž jednou z nich je provádění dohod o volném obchodu.
- ✓ Komise vydá v roce 2018 své průběžné hodnocení dohody o volném obchodu s Jižní Koreou a brzy zahájí průběžné hodnocení této dohody s Kolumbií a Peru. [Hodnocení ex post](#) dohod EU o volném obchodu se šesti středomořskými partnerskými zeměmi probíhá a jeho výsledky se očekávají na konci roku 2019.

10. PROSAZOVÁNÍ PRÁVA

Dohody EU o volném obchodu stanoví důsledné prosazování podstatných závazků zahrnutých v každé takové dohodě za účelem zajištění účinného a včasného řešení sporů, které by v tomto ohledu mohly vzniknout. V roce 2017 nebylo řešení sporů v rámci dohody o volném obchodu využito, ale Komise provádění dohod o volném obchodu nadále důkladně a pečlivě sleduje. To Komisi umožňuje posoudit vhodnost využití prosazování práva v každém jednotlivém případě.

PŘÍLOHA 1 – VYUŽÍVÁNÍ PREFERENCÍ U DOVOZU DO EU

Vyvážející země	2015	2016	2017
Dohody o volném obchodu „nové generace“			
Kolumbie	97 %	97 %	97 %
Kostarika	96 %	97 %	96 %
Ekvádor	89 %	88 %	97 %
Salvador	82 %	74 %	90 %
Guatemala	95 %	95 %	93 %
Honduras	91 %	92 %	92 %
Nikaragua	94 %	94 %	93 %
Panama	70 %	61 %	82 %
Peru	98 %	97 %	96 %
Jižní Korea	85 %	87 %	88 %
Prohloubené a komplexní zóny volného obchodu			
Gruzie	83 %	80 %	77 %
Moldavsko	91 %	88 %	85 %
Ukrajina	87 %	89 %	87 %
Dohody o volném obchodu „první generace“			
Středomořští partneři			
Alžírsko	97 %	95 %	97 %
Egypt	95 %	96 %	97 %
Izrael	89 %	90 %	91 %
Jordánsko	68 %	79 %	75 %
Libanon	76 %	71 %	70 %
Maroko	97 %	97 %	97 %
Okupované palestinské území	78 %	81 %	77 %
Tunisko	95 %	96 %	94 %
Západní Balkán			
Albánie	87 %	86 %	86 %
Bosna a Hercegovina	93 %	94 %	94 %
Bývalá jugoslávská republika Makedonie	97 %	95 %	94 %
Kosovo	85 %	89 %	92 %
Černá Hora	81 %	83 %	90 %
Srbsko	93 %	90 %	92 %
Latinskoameričtí partneři			
Chile	95 %	95 %	96 %
Mexiko	52 %	58 %	70 %
Státy ESVO			
Norsko	71 %	66 %	69 %
Švýcarsko	86 %	83 %	85 %
Dohody o hospodářském partnerství			
CARIFORUM (průměr)	91 %	92 %	91 %
Jihoafrické společenství pro rozvoj (průměr)	87 %	80 %	83 %
Východní a jižní Afrika (průměr)	97 %	97 %	96 %
Pobřeží slonoviny	99 %	98 %	98 %
Ghana	98 %	98 %	96 %
Střední Afrika (Kamerun)	91 %	97 %	99 %
Tichomoří (průměr)	92 %	99 %	81 %

PŘÍLOHA 2 – VYUŽÍVÁNÍ PREFERENCÍ U VÝVOZU Z EU

Dovážející země	2015	2016	2017
Dohody o volném obchodu „nové generace“			
Kolumbie	63 %	71 %	68 %
Peru	28 %	47 %	52 %
Kostarika		38 %	
Ekvádor			42 %
Jižní Korea	68 %	71 %	74 %
Prohloubené a komplexní zóny volného obchodu			
Gruzie	72 %	71 %	77 %
Dohody o volném obchodu „první generace“			
Středomořští partneři			
Egypt	36 %	62 %	44 %
Izrael		89 %	86 %
Libanon	74 %		58 %
Maroko		52 %	
Západní Balkán			
Albánie	76 %	80 %	78 %
Bývalá jugoslávská republika Makedonie		90 %	89 %
Kosovo		44 %	
Černá Hora	85 %	85 %	86 %
Srbsko	89 %	90 %	91 %
Latinskoameričtí partneři			
Chile	76 %	75 %	76 %
Mexiko	76 %	85 %	75 %
Státy ESVO			
Švýcarsko	79 %	79 %	78 %

PŘÍLOHA 3 – SEZNAM ZKRATEK

AKT	Africké, karibské a tichomořské země
CARIFORUM	Fórum karibské skupiny afrických, karibských a tichomořských států (AKT)
CETA	Komplexní hospodářská a obchodní dohoda EU–Kanada
CITES	Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin
DCFTA	prohloubená a komplexní zóna volného obchodu
EBO WWN	celosvětová síť evropských podnikatelských organizací
EHP	Evropský hospodářský prostor
EEN	Enterprise Europe Network
EPA	dohoda o hospodářském partnerství
ESA	východní a jižní Afrika
FTA	dohoda o volném obchodu
MOP	Mezinárodní organizace práce
SADC	Jihoafrické společenství pro rozvoj